

DE HEERLIJKHEID VAN CHRISTUS' KERK VOLGENS OPENBARING 20

Met toelichting vanuit het Evangelie van Lukas

Deel 8

Serie 'Onvervulde profetie'

Willem Westerbeke

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2021**

DE HEERLIJKHEID VAN CHRISTUS' KERK VOLGENS OPENBARING VAN JOHANNES

- 1. Bemoediging voor oprecht gelovigen**
- 2. Toekomstvisie onder druk**
- 3. Inleiding over Openbaring 20**
- 4. De samenhang van de visioenen in Openbaring van Johannes**
- 5. De bloeistaat van Gods kerk, Openbaring 20:1-5.**
 - (1)** De binding van de satan.
 - (2)** Wat de eerste opstanding inhoudt.
 - (3)** De eerste opstanding in verband met de profetie uit het Oude en het Nieuwe Testament.
 - (4)** De regering van Christus Zelf met Zijn kinderen.
- 6. De inwoning van de Heilige Geest**
- 7. Daniëls geloofsverwachting over de opstanding**
- 8. De toekomstig glorie van Jeruzalem en de Kerk wereldwijd volgens de profetie van de Opperste Wijsheid, beschreven door Lucas**

DE HEERLIJKHEID VAN CHRISTUS EN ZIJN KERK VOLGENS OPENBARING VAN JOHANNES

1. Bemoediging voor oprecht gelovigen

Acht het voor grote vreugde mijne broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt. Wetende dat de beproeving uws geloofs kostbaarder is dan van het goud; en bevonden wordt tot lof, eer en heerlijkheid in de openbaring van Jezus Christus. Jac. 1: 1.

Ja, in die openbaring aan het eind der tijden wanneer Hij verheerlijkt zal worden in de gelovigen en wonderbaar in allen die op Hem vertrouwden zal gezien worden welke eeuwige waarde oprecht geloof heeft. In de Opstanding der rechtvaardigen zullen ze schitteren en blinken meer dan de zon aan het uitspansel van de hemel.

Groot is het voorrecht wat een gelovige is te beurt gevallen. *Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, die naar Zijn grote liefde en barmhartigheid ons een goede hoop heeft gegeven op de levende Jezus*, Die dood geweest is en nu leeft tot in alle eeuwigheid, bij Zijn Vader. 1 Petrus 1: 3. Verheven boven alle krachten en machten van de zonde, ver boven al de anti-christelijke machten in de wereld, die ook de kerk gedeeltelijk overheersen en pogen uit te roeien waar het mogelijk is.

In dewelke gij u verheugt nu een weinig tijds bedroefd zijnde door menigerlei verzoeken van de godsdienstige wereld en de goddeloze wereld. Verheugd in Hem met een heerlijke en onuitsprekelijke vreugde; verwachtende de zaligheid uwer zielen. Petrus schrijft verder: Houdt u niet vreemd over de hitte van verdrukking en verzoeking maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus verblijdt u, opdat ge u in de openbaring van Zijn heerlijkheid ook mag verheugen. Indien gij gesmaad wordt om de Naam van Christus zijt gij zalig. Want de Geest van God rust op u. Wat hen betreft, de Heere wordt gelasterd en Zijn Naam en zaak eveneens, maar wat u aangaat, Hij wordt verheerlijkt. 1 Petrus 4: 12.

Onbekwaam is een mens om het onuitsprekelijke geluk en waarde van lijden om Christus' wil te benoemen, in het licht gezien van de onuitsprekelijk heerlijkheid die eraan verbonden is. We denken te arm van alles wat van God en Goddelijke zaken is. We moesten ons eigenlijk diep schamen vanwege onze kleine gedachten over het aanbiddelijk Goddelijk Wezen en over ons eigen halsstarrig ongeloof. God kleineren, miskennen en verachten, dat is de natuur van de oude mens. Het is nog veel erger, maar ik schrijf dit alleen, om aan te tonen de oneindige grootheid van de liefde en de barmhartigheid en de verzoening door Christus in God. Onze schuld persoonlijk en kerkelijk wordt steeds groter, maar waar de zonde te meerder geworden is daar is de genade van God ook steeds overvloediger. O hoe gering denken wij van de liefde van de allerhoogste Majesteit!

- Gelovigen, als wij mogen aankomen aan de overzijde van de doods Jordaan en als we dan terugkijken waar we uit verlost zijn, dan zouden we zeker moeten uitroepen: 'Ben ik daaruit verlost! Uit die oneindige diepe afgrond, als het ware uit de buik van de slang, zoals Jona in de vis! Ben ik daaruit behouden? Een eeuwigheid is nodig om de Verlosser te aanbidden en te verheerlijken.'
- Maar als we onze ogen dan zouden opheffen en Hem zien Die op de troon zit en het Lam Gods in het midden van de troon, dan houdt alle woorden op en onze gedachten lopen vast. Wie kan het uitspreken, als we het zelfs niet eens kunnen bedenken? *Geen oog heeft het gezien, geen oor gehoord en het is in het hart van een mens nooit opgeklommen wat de Heere doen zal degenen die Hem vrezen.* Ja, en als we dan bedenken dat Jezus heeft gezegd: *die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien*, dan

moeten we weer als 't ware verstommen. Echter bij die oneindige volheid Gods zal de Heilige Geest als een Inwoner in de ziel zulk een ruimte geven in het overdenken en bewonderen van de Drie-enige Verbondsgod, dat wij wel overlopen, maar nooit zó overladen en zat worden dat het ons teveel wordt. Want de Geest verruimt dan de zielen van degenen die bij de Heere leven met zó'n onuitsprekelijke ruimte dat één blik in het oneindig Goddelijk Wezen, genoeg zal zijn om Hem eeuwig te eerbiedigen en te verheerlijken.

- En als we daarbij bedenken dat Gods kinderen dáár zullen aankomen bij de verlore schare, ja wat dan? De Bijbelheiligen, van Adam af tot de laatste toe die wij gekend hebben, vrienden en vriendinnen in de Heere, in wie dezelfde Geest woont, ... o, wat een ontmoeting! We kunnen niet indenken welke heerlijkheid en liefde ervan tot elkaar zal uitstralen.
- En alsof dat niet genoeg is, de gemeenschap met de Engelen, die in het leven veel meer ons dienstbaar zijn geweest dan we ooit hebben beseft, die zullen ons met grote blijdschap begroeten. Ja, ze weten het nog goed, hoor, waar en wanneer ze voor ons werkzaam zijn geweest. En met hen zullen we dan de Schepper eeuwig loven en prijzen. En als er jaloersheid in de hemel was, zouden de Engelen jaloers zijn omdat alle gelovigen met Christus op het aller-innigste verbonden zijn en door Christus aan de Vader worden voorgesteld. In welk verlossingswerk zulke grondeloze diepte liggen dat engelen vanaf de bekering van Adam en Eva zich verwonderen over die neerbuigende goedheid die de Schepper betoont aan gevallen mensen.
- Ja, om dan maar niet te spreken over de Opstanding van de Rechtvaardigen wanneer de Rechtvaardige Rechter allen, allen zal oordelen. Met lichaam en ziel zullen de goddelozen gepijnigd worden in alle eeuwigheid, en Gods kinderen een nieuwe hemel en aarde beërven.

Rutger Schutte heeft dit geloofsvertrouwen dierbaar verwoord in zijn gedicht van de *Geestelijke Zeevaart*. Couplet 9 +10

't Geloof vertrouwende in de dood.

*'k Zie door de verrekijker
Van mijn geloof de haven al.
Sta pal, mijn ziel, bezwijk er
Niet onder, hoe het val.
O Geest, vat Gij mijn hand!
Dierbaar Onderpand!
'k Zal geen schipbreuk lijden.
Wanneer de dood deez' kiel vermand.* van boord halen
O Geest, vat Gij mijn hand!
Dierbaar Onderpand!
Hier is 't eind van 't strijden.
Hier is mijn Vaderland.*

't Geloof verwisselt met aanschouwen.

*Ik drijf op zachte golven
Van 's Hemels vlak gestreken zee.
In genen vloed bedolven.
Hier vind ik de ree!*

*Hier is het zalig strand,
Dat al 't leed verband.
Stormen moeten zwichten.
Mijn anker vall' aan de overkant.
Hier is het zalig strand,
Dat al het leed verbant.
Jezus zal 't doen lichten.
'k Stap hier vast te land!*

Soli Deo gloria!

Middelburg, 16 september 2021.

De Joodse **Yom-Kippoer dag**; Grote verzoendag.

Willem Westerbeke

2. Toekomstvisie onder druk

De uitleg van dit hoofdstuk door de oude theologen is beschreven in de vorige brochure: *Toekomstverwachting voor de kerk van Christus. De visie van Nederlandse theologen over de on vervulde profetie*. Daarin werd aangetoond dat de 1000 jarige binding van de satan door de meeste theologen letterlijk verklaard wordt, door anderen als een langdurige bloeistaat van de kerk. De meesten beschouwden dit tijdperk als verleden tijd, anderen als nog toekomstend.

De geloofsverwachting van de oude theologen en van de kerk in Nederland ging als het ware ten onder tijdens de Franse Revolutie en de Franse overheersing in ons land. De Heere verlost ons land van die vreemde overheersing, Nederland werd een koninkrijk, maar Gods kerk bleef onder koninklijke suprematie. Groot was het voorrecht dat de Heere terugkeerde naar de oude kerk der Hervorming en dat Zijn Geest daar opnieuw krachtig werkzaam werd.

Nieuw leven ontstond er door een groot aantal bekeringen en met het nieuw leven ontsproot ook weer de oude verwachting en hoop op de Levende God, Die trouw Zijn Woord houdt. De bekering van het Jodendom kreeg nieuwe aandacht en de verwachting van een bloeistaat van de Kerk kreeg nieuwe hoop. Vooral in de Reveilkringen werd deze hoop levendig en door publicaties wijd verbreid. Na de Afscheiding nam een aantal voorgangers deze geloofsverachting mee, preekten ze in de kerken en verspreiden die in hun publicaties. Vanzelf ging dit niet zonder strijd en tegenkanting.

De grootste tegenwerking kwam van een kant waarvan men het niet verwacht had. De Dogmatieken die in de tweede helft van de 19e eeuw verschenen veroordeelden het *Bijbels* chiliasme als een aardse verwachting die afkomstig was van de Joodse overlevering, óf daarmee vermengd werd. Met deze verwachting op *een aards koninkrijk* waren volgens hen ook de discipelen besmet. Zie Dr. A. Kuyper, *E Voto Dodraceno*, toelichting op de Heidelbergse Catechismus deel II; Ds. H. E. Gravemeijer, *Gereformeerde Geloofsleer*; Dr. H. Bavinck, *Gereformeerde Dogmatiek* IV.

Ds. G. H. Kersten, *De Gereformeerde Dogmatiek*, volgde een halve eeuw later hetzelfde spoor, hoewel zijn publicaties vóór de oorlog positiever waren. Dr. S. Greydanus in zijn verklaring van Openbaring 20, blz. 497 schrijft: "Een eerste vraag die zich nu voordoet, is wel: in welke tijd wij het hier geprofeteerde te denken hebben. Waarop reeds terstond geantwoord moet worden, dat wij uit de plaatsing van dit visioen achter het gericht van Openbaring 19:11-21 niet af te leiden hebben, dat hetgeen ons thans geopenbaard wordt, ook eerst geschieden zal, wanneer het vorige visioen zijn vervulling zal hebben verkregen." Op deze exegese rust hun dogmatiek.

Hoe nuttig deze dogmatieken ook geweest zijn in een tijd van theologische verwarringen, op de punten van de on vervulde profetie weken ze *bewust* af van de leer zoals de oude Nederlandse theologen geleerd hadden. Bewust, want ze erkenden dat de oude theologen anders leerden dan zij.

Wij mogen de vraag stellen: *met welk recht men de toekomstige vervulling van deze beloften uit Gods Woord betwist door onder meer te stellen dat die beloften vervuld zijn in een achterliggende periode waarin zelfs de duistere middeleeuwen vallen?*

Als een aantal oude schrijvers toegestaan werd - in de genoemde dogmatieken - om te geloven dat de 1000 jaar begonnen zijn met de tijd van Constantijn de Grote, toen de Christelijke godsdienst Staatsgodsdienst werd in het Romeinse Rijk, waarom mogen andere theologen dan niet geloven dat de profetie nog toekomstig is? Welk doel heeft men voor ogen om Gods beloften te verkleinen, weg te redeneren en zodanig te vergeestelijken dat er van de zichtbare werkingen van Gods Geest in de toekomst nauwelijks iets

overblijft? Men onthoudt de kerk van Jezus Christus de troost die Hijzelf heeft gegeven in de donkerste tijden, dat Zijn Naam en Zijn zaak eens zal zegevieren op aarde. Met welk doel? Men laat de toekomstverklaring van Openbaring op zó'n manier liggen of laat het over aan kringen met een oppervlakkig geloof. Waarom geeft men zoveel ruimte voor ongelooftheorieën, alsof Koning Jezus het niet aankan om de vreselijke Antichristelijke machten ten onder te brengen? Waarom mag men – zelfs vanaf de preekstoel - de beloften van Christus toekomstige overwinning verdraaien, hen zwart maken die haar geloven, terwijl zij niets anders in het oog hebben dan de eer en glorie van de Zoon van God, voor nu en later?

Christus gaf bij Zijn hemelvaart een snoer van Goddelijke beloften aan Zijn kerk. Doordat Hij Zijn discipelen vertelde, dat het de wil van Zijn Vader was om op Zijn tijd het Koninkrijk weer op te richten. Waarom doet men alle mogelijke moeite om dit snoer uit de handen van Zijn Bruidskerk te rukken en Zijn beloften te betwifelen? *Wiens snoer, wiens staf van geloof, wiens zegelring van trouw, zijn deze?* Zijn ze niet van de aanbiddelijke, dierbare Zoon van God, door Wie de tegensprekers - als zij kinderen van God zijn - toch ook zalig zullen worden?

De engel toont Johannes dat na de 1000 jaar een kleine tijd volgt waarop de wederkomst van Christus en de algemene opstanding volgt. "En daarna moet hij een kleine tijd ontbonden worden." De eerbied voor het Woord van God gebiedt die jaren te laten staan op de plaats waar de Goddelijke Auteur die heeft gesteld. Hij heeft er een scherpe bedreiging bij gedaan, *dat als men afdoet van de inhoud van dit boek, God zijn deel zal uitdoen uit het boek des levens*. Een beetje meer respect voor Christus en een beetje liefde voor ons eigen geestelijk welzijn en dat van anderen, zal ons voorzichtiger doen reageren op Goddelijke Profetie. Wij zullen het verband van de Schrift geen geweld aandoen omdat ons kerkelijke achtergrond dat verbiedt. Christus moeten wij ten allen tijde gehoorzamen, meer dan de mensen. En indien dit geloof in Gods beloften in waarheid bij ons is, zal geen sterveling op aarde en geen duivel uit de hel die hemelse plant kunnen uitrukken. *Het is een plant die Mijn Vader geplant heeft en de Geest doet groeien*. Bovendien zal het degenen die gelooft niet hardvochtig maken tegen hen die dit niet kunnen/durven geloven.

Juist op de onvervulde profetie is de duivel verwoed en verbeterd. Hij kan de toekomstige heerlijkheid van Christus absoluut niet verdragen. Waarom? Waarom? Wel, om de eenvoudige reden, dat hij dan zal gebonden worden! Dacht u dat de duivel de inhoud van Openbaring voor een groot deel niet weet en verstaat? Beter dan veel christenen. Hij weet de Schrift, maar hij is zo aller-gruwelijkst vijandig tegen haar, dat hij niets liever doet, dan ze verminken. Zoveel te meer als hij weet dat nu zijn 'vrije tijd' kort is. De duivel ziet zijn gevangenis al openstaan en zegt tot hen die zijn binding in het gebed als het ware bespoedigen: 'Zijt gij gekomen om mij te binden voor de tijd?' Vreselijk kan de duivel tekeer gaan in de binnenkamer van hen die zijn rijk proberen te vernietigen door de bede: UW KONINKRIJK KOME!

Als wij Gods Woord zó mogen geloven zullen wij de Schrift niet langer uit het verband rukken, waarin de Heilige Geest haar gesteld heeft. Of, denkt men de Heere een beetje te moeten corrigeren? Er zijn sommigen die wensen, dat de eerste helft van Openbaring 20 een beetje anders geformuleerd zou staan in de Schrift. Men verheft zich boven de Heere, hoewel men het met de mond zo niet uitspreekt. Op deze manier brengt men zichzelf en anderen in verzoeking om het pad van willekeurige Schriftverklaring te betreden.

'De profetie van de duizendjarige regering van Christus is een ware parel van de christelijke waarheid en de belijdenis daarvan. Ze brengt licht in een hele rij van

christelijke begrippen, die anders zwaar te verstaan zouden zijn.' ... J. P. Lange
'Bibelwerk', *Die Offenbarung des Johannes* uitgave 1871; Duits theoloog.

Deze brochure is grotendeels eerder gepubliceerd o.a. in: Dr. J.A. Seiss, De Komende Christus, Openbaring 20. En in de 7-delige serie 'Onvervulde profetie'.

3. Inleiding over Openbaring 20

Het boek wordt genoemd: *de Openbaring van Jezus Christus, die God Hem gegeven heeft*. We moeten dat niet zo opvatten alsof Christus in Zijn heerlijke, Goddelijke en verheven staat in de hemel niet weet wat er later op aarde gaat gebeuren. Christus de GOD-MENS was in de staat van Zijn vernedering in Zijn openbaringsvorm als een Kind begonnen; en zo groeide Hij op en nam toe in wijsheid, zegt de Schrift.

De dingen door de Vader aan Hem hebben betrekking op Zijn oneindige verhoging bij Zijn hemelvaart. De Vader heeft Christus met eer en heerlijkheid gekroond en Hem alle macht, kennis en toekomstige wetenschap gegeven over hemel en aarde. De zaken die aan Johannes werden geopenbaard betreffen de eer, de regering, de strijd en de overwinning die de Vader aan Zijn Zoon beloofd had en die in verloop van enkele duizenden jaren zouden vervuld worden. De Vader geeft Zijn Zoon de regering over de einden der aarde gegeven en deze verborgenheden maakt Christus door Zijn engel aan Johannes bekend. Openb. 1:1. Psalm 2.

Johannes kreeg die openbaring opdat de Gemeente van Christus daardoor tot aan het eind van de dagen, in aansluiting bij de hele profetie van de Heilige Schrift, een helder licht zou hebben voor haar toekomstverwachting.

Hoewel Openbaring vol beeldspraak is, leert de Heere Jezus ons heel andere zaken dan het verwaarlozen of verdraaien van de Profetie. Hij bedreigt een eeuwig wee over hen die de woorden van dit boek verwerpen. Er staat niet *dat een eeuwig wee wordt uitgeroepen over hen die de woorden verkeerd uitleggen*. Nee, want alle verklaarders hebben totnogtoe in meer of minder zaken gefaald. Dat leert ons om de schrijvers over deze heilgeheimen niet te verachten als ze van onze visie verschillen. Dat geldt ook voor deze brochure.

De uitkomst is de beste uitlegger, als er licht over opgaat. Anders blijven we in het duister. De discipelen kregen onderwijs van de Heere Jezus, dat Johannes de Doper en zijn prediking de vervulling was van Jesaja 40 en Maleachi 4.

Een aantal profetieën in Openbaring zijn ontleend aan Jesaja, Ezechiël, Daniël en Zacharia. Als we lezen in Zacharia valt het op hoeveel beelden en allegorieën Zacharia beschrijft. Toch liggen er in heel die profetie letterlijke betekenissen. Neem bijvoorbeeld, *dat Jezus als Koning zal komen op een ezel*. Als we de tekst vergeestelijken, dan kunnen we het uitleggen, 'dat Jezus Zijn Koninklijke waardigheid niet zal tentoonspreiden, maar Zich nederig zal houden zoals de eenvoudige werkmans.' Ja, maar vergeet niet dat de letter van Gods Woord geïnspireerd is en wel degelijk een letterlijke betekenis heeft of kan hebben. Jezus kwam echt op een ezelveulen.

Het leven uit de dood, is het hoofdthema van Openbaring 20, wat in deze uitgave wordt besproken. Veel oude schrijvers hebben hier regelrecht de bekering van Israël, volgens Ezechiël 37 aan gekoppeld.

Een groot aantal verklaarders, theologen, predikanten en het gewone kerkvolk in de laatste eeuw beschouwt de bekering van Israël op de volgende manier.

'Als de Heere in Israël gaat werken, dan zal het maar bij weinigen zijn, bij een overblijfsel. Deze zullen krachtadig geroepen worden en dan zal de hele wereld, de Gog en Magog zich tegen hen keren; en daarna zal het einde zijn.

De bekering van Israël heeft tot gevolg, *dat de volheid der heidenen zal ingaan*, zodat geen mensen afkomstig uit de vroegere heidendom nog bekeerd worden. De bekering van Israël houdt dus in, dat de Kerk van Christus op aarde verlevendigd zal worden, namelijk alleen onder het Jodendom. Juist dat klein getal, juist die enkelen, dát maakt Gods werk zo groot.'

Gods werk op deze manier verkleinen, Zijn werk minimaliseren wordt als de hoogste vorm van rechtzinnig Bijbelverklaren beschouwd. Echter, deze verklaring is regelrecht tegenin de zin, wil en mening van Paulus in Romeinen 11 en tegenin tal van andere profetieën. Terwijl Paulus de mening van Gods Geest vertolkt. Maar daar trekt men zich in dit opzicht niet veel van aan. Hoe onbegrijpelijk is dat. Ach, dat die tegenstanders van ons geloof in de on vervulde profetie zelf deelgenoten werden van het geloof in de on vervulde beloften en werkzaam werden aan de Genadetroom voor het toekomstig geslacht!

Een aantal theologen en predikanten, ook gewone leden zijn heel sterk gekant tegen de gelovige verwachting van een heerlijke kerkstaat. Met alle mogelijke schimpnamen worden de verwachters van de on vervulde profetie overladen. Waarom toch?

Als ooit de Vader verheerlijkt zal worden op aarde, dan is het door een algemene verlevendiging van Zijn Koninkrijk op aarde. De Vader stelt een oneindig groot belang in de verering van Zijn Zoon omdat Hij het Beeld van de Vader is. *Opdat ze allen de Zoon eren, gelijk ze de Vader eren.* We bidden elke dag: *Uw Naam worde geheiligd.*

Welke schade lijdt Christus als Hij zal doen wat wij verwachten op grond van Zijn Woord? Schade? Integendeel, een uitnemende heerlijkheid wordt Zijn Middelaar-kroon toegevoegd. Wat glorie, wat luister en heerlijkheid hebt Gij dien Vorst bereid! Wij bidden er elke dag om, *dat Zijn Koninkrijk mag toekomen.*

Hoe zal dan God de Heilige Geest verheerlijkt worden in Zijn Persoon, Zijn werk en bediening! Wij bidden elke dag, *dat Uw wil geschiedde gelijk in de hemel also ook op de aarde.* Zo gewillig de engelen de wil van de Vader doen in de hemel, zo gewillig doen Zijn kinderen het op aarde, door de kracht en bewerking van de Heilige Geest.

Welke schade doet ons geloof aan de kerk des Heeren op aarde? Worden de mensen zorgeloos als we zeggen, dat de grote dag des Heeren komt om de aarde geweldig te verschrikken en dat velen, velen als door vuur verteerd worden, eer de Heere Zijn Geest in ruimer mate zal uitgieten? Waarom noemt men ons geloof 'vuurgevaarlijk', zoals het in bepaalde leerboeken wordt omschreven?

Het hele boek Openbaring heeft een zeldzaam mooie chronologische tijdsvolgorde, die als het ware soms onderbroken wordt door aparte toelichtingen. De volgorde van hoofdstuk 15 tot en met 20 is eenduidig en is zo helder als glas wat de tijdsvolgorde betreft. Gelijktijdig heeft het God behaagd om Zijn Profetie zodanig in te kleden in symbolen en allegorieën dat het voor onze duistere verstanden een verborgenheid blijft. Alleen de verlichting van de Geest van God kan ons enige kleine beginselen leren.

Laten we proberen om een gebrekkig overzicht te tonen, zonder andersdenkenden te veroordelen. We belichten de profetie van één kant, maar die heeft ook nog een andere kant, zoals een muntstuk een beeld heeft en ook een andere kant met opschrift. Laten we daar rekening mee houden.

4. De samenhang van de visioenen in Openbaring van Johannes.

Vanzelf moeten wij Openbaring 20:1-6 niet los zien van het geheel van de Openbaring, nog minder los van hoofdstuk 19. Want dan kunnen wij ervan maken, wat wij zelf willen. Nee, het is een onderdeel, maar een zeer belangrijk, van die gebeurtenissen, die aan het einde van het tijdperk van de fiolen van Gods toorn over de volken en Israël zullen gebeuren.

Laten wij een kort overzicht geven van de volgorde die de Heere Zelf in het laatste Bijbelboek heeft gegeven. E.e.a. van de voornaamste inhoud volgens de Kanttekenaren van de Statenbijbel en Ds. Wilh. á Brakel. Met in acht name dat voorname Bijbelverklaarders andere verklaringen geven, die ook van groot belang zijn.

- (1) De Openbaring is door God de Vader aan Zijn Zoon Jezus Christus gedaan, door Zijn engelen aan Johannes bekendgemaakt.
- (2) En door Johannes in 7 brieven doorgegeven aan de zeven Aziatische Gemeenten, Openbaring 2.
- (3) waarin ook een boodschap van de Koning ligt voor Zijn Kerk van alle volgende eeuwen, hoofdstuk 2 tot en met 3.
- (4) Hoofdstuk 4. Een deur in de hemel wordt voor Johannes geopend, zodat Johannes in de hemel ziet, Wie er regeert in de hemel en op de aarde en wat er met de kerk op *aarde* gaat gebeuren in de toekomst. Let wel alle gezichten en visioenen worden getoond in de hemel, maar worden uitgevoerd in vervolg van tijd *op aarde*.
- (5) Hoofdstuk 5. Het *Lam Gods* wordt getoond, Die waardig bevonden wordt het boek met de zeven zegels te openen. Dat wil zeggen, dat Christus in Zijn verhoging, gekend zal worden op aarde als een geslacht Lam, Die de zonden der wereld wegneemt op grond van Zijn volbracht verlossingswerk. En dat Hij in de hemel zal worden aanbeden.
- (6) Hoofdstuk 6 toont hoe Christus de zeven zegels opent, dat wil zeggen de verborgenheden traspigewijs openbaart. Dit houdt eerst in, dat het Evangelie door de apostelen en hun opvolgers zal verkondigd worden, maar op grote tegenstand moet rekenen van de wereld en op verval in haar eigen gelederen. We moeten het oog erop houden dat de zegels een tijdperk weergeven vanaf de eerste Evangelieprediking in de Romeinse wereld, tot *de ondergang van de Romeinse wereld*, gesymboliseerd door het zesde zegel. Dus niet de ondergang van de *hele* wereld.
- (7) Hoofdstuk 7. De verzegeling van de 144.000 kinderen van God, gesymboliseerd in de 12 stammen van Israël. Een beeld ontleend aan de profetische historie van het volk Israël. Daarbij ziet Johannes een grote schare uit al de volken voor de troon van God. Dit visioen kan ten eerste slaan op de martelaren en gelovigen uit de Joden ten tijde van de eerste Christenkerk en vervolgens uit de gelovigen afkomstig uit de heidenwereld. Een sterk bewijs dat de Christelijke Kerk in de Joodse Stam is ingeënt.
- (8) Hoofdstuk 8. Het zevende zegel ontsluit zich in zeven bazuinen, en de zevende bazuin houdt zeven fiolen in, - een soort offerschalen - waarin de plagen over kerk en wereld zinnebeeldig worden aangetoond. Het tijdperk van de bazuinen loopt waarschijnlijk vanaf de tijd dat de Christelijke Godsdienst Staatsgodsdienst werd, ca 313 tot de tijd van de Voorlopers van de Reformatie, zoals Petrus Waldus, Johannes Hus; of tot de tijd van de Reformatie, kerkelijk te beginnen vanaf 1517. Daarbij geeft Christus aan Johannes visioenen, aangaande gebeurtenissen die in dit tijdperk plaatsvinden.
- (9) Hoofdstuk 9. De 5^e bazuin wordt het *tweede wee* genoemd en de 6^e bazuin is tevens het *derde wee*. Deze bazuin wordt algemeen verklaard als de opkomst van het Mohammedanisme en de overweldiging van de Christelijke kerken in het Oosten en in Zuid-Europa. Gevolgd door de overheersing van de Turken in een groot aantal landen

- van Azië, Afrika en Europa waar eens de kerk van Christus bloeide. De opkomst van het Turkse rijk onder de 6^e bazuin wordt gerelateerd aan haar ondergang onder de 6^e fiool.
- (10) Hoofdstuk 10. De verschijning van Christus met "het geopende boek", waarschijnlijk het Eeuwig Evangelie waarin de verborgen Raadsbesluiten van God geopenbaard worden.
 - (11) Hoofdstuk 11. De twee getuigen die onder veel verachting profeteren, kan een beeld zijn van het klein aantal trouwe gelovigen te midden van veel verleiding onder de regering van de Antichrist, die 1260 jaar duren zal. Vers 15-18. Het geeft een samenvatting van de 7^e bazuin, die duurt tot de eerste Opstanding, of het 1000-jarig rijk. De duur van deze 1260 jaar rekent de kanttekening in trappen, o.a. vanaf 606, 756 en 774.
 - (12) In hoofdstuk 12 volgt een kort overzicht van de geschiedenis van de Gemeente van Christus tijdens hun lijden onder de Romeinse en Roomse antichrist.
 - (13) De regering van de wereldlijke antichrist en de kerkelijke macht, de valse profeet, volgt in hoofdstuk 13. De Kanttekenaren van de Statenbijbel verklaren deze visioenen als de vervolging door de Roomse Pauselijke hiërarchie.
 - (14) Hoofdstuk 14 toont de blijdschap onder de verlostten. Vers 6-20 beschrijft de zware straffen van God uitgevoerd door 7 engelen. Misschien een voorafkondiging van wat zal volgen. Waarschijnlijk is dit een afspiegeling van Gods handelingen vanaf de tijd van de Reformatie.
 - (15) Hoofdstuk 15. Nieuwe visioenen van oordelen die volgen in het tijdperk van de 7 fioelen. Ook de kerk des Heeren wordt getroffen met de rook van Gods ongenoegen, vers 8.
 - (16) Hoofdstuk 16. Gerichten over de *Antichristelijke wereld/kerkstaat*. Deze treft het Beest met zijn politieke machten en de valse profeet met zijn kerkelijke verleidingen. Tot de eerste behoren alle wereldlijke machten die zich aankanten tegen Christus, en onder de laatste behoren de valse godsdienst van het Pausdom, het Mohammedanisme en alle valse godsdiensten die Christus niet in waarheid eren.
 - (17) Hoofdstuk 17. De Antichristelijke machten worden beschreven onder het beeld van een Beest en een hoer daarop. De hoer was eens de Bruid van Christus, dus de oorspronkelijke Christelijke kerk.
 - (18) In hoofdstuk 18 wordt het gebied van haar heerschappij beschreven als de wereldstad Babylon, die met al haar handel ten onder gaat.
 - (19) Hoofdstuk 19. De blijdschap die er na de verlossing van deze machten in de hemel en in de kerk op aarde zijn zal, wordt geïllustreerd met het beeld van een bruiloft. Een groot aantal theologen ziet hierin de bekering van Israël. Zoals Israëls verlossing begon met de val van Babel in oude tijd, zo ook in de tijd die aanstaande is. Dan komt Christus Zelf, als het Woord van God, om de antichrist en de valse profeet te verdoen, en hen te werpen in de poel van vuur, terwijl hun legers gedood worden door het zwaard dat uit Zijn mond gaat. Dit ziet erop dat *Gods Woord* alleen ware verlossing kan geven. Het Woord maakt van vijanden vrienden. Maar die Christus blijven weerstaan zullen het eeuwig moeten verliezen. Dit is de ondergang van de politieke en godsdienstige antichristelijke machten.
 - (20) Hoofdstuk 20 vervolgt met de heerlijke staat van Christus' kerk te beschrijven. Hoofdstuk 16 tot hoofdstuk 20:6 is regelrecht aan elkaar geschakeld. Met dien verstande, dat Christus als het *Woord Gods* Zijn triomferend werk al krachtig begonnen is, - in zekere zin - vanaf ongeveer de tijd van de Reformatoren. Het jaar 1516/1517 is daarbij van groot belang.

Resumerend:

A. Hoofdstuk 6 tot en met 9 beschrijft toestand in de kerk en wereld ten tijde van de **zegelen**. Hoofdstuk 10 en 11: 1 - 13 beschrijft een overgang naar het tijdperk van de bazuinen.

B. In hoofdstuk 11: 14 wordt *het derde grote wee* aangekondigd. Dat derde wee is een tijdsperiode die onderverdeeld is in zeven tijdperken, afgebeeld onder het blazen van **zeven bazuinen**; beschreven vanaf hoofdstuk 11: 15 - tot en met hoofdstuk 14.

C. Vervolgens ziet Johannes een ander groot en wonderlijk teken in de hemel. Het visioen wordt in de hemel vertoont van hetgeen op aarde gebeuren zal, *totdat de toorn Gods geëindigd is*. Dit gezicht van **7 fiolen** wordt beschreven vanaf hoofdstuk 15: 1 - 19: 10.

D. Het einde van Gods toorn over de *antichristelijke* wereld en de verlossing van Zijn kerk wordt beschreven vanaf hoofdstuk 19: 11. Vers 11-16. "En ik zag de hemel geopend; en ziet een wit paard, en Die daarop zat was genaamd Getrouw en Waarachtig, en Hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid. En Zijn ogen waren als een vlam van vuur en op Zijn hoofd waren vele koninklijke hoeden; en Hij had een naam geschreven, die niemand wist, dan Hij Zelf. En Hij was bekleed met een kleeft, dat met bloed geverfd was; en Zijn naam wordt genoemd het Woord van God. En de heirlegers in den hemel volgden Hem op witte paarden, gekleed met wit en rein fijn lijnwaad. En uit Zijn mond ging een scherp zwaard, opdat Hij daarmee de heidenen slaan zou. En Hij zal hen hoeden met een ijzeren roede; en Hij treedt den wijnpersbak van den wijn des toorns en der gramschap des almachtigen Gods. En Hij heeft op Zijn kleeft en op Zijn dij dezen Naam geschreven: Koning der koningen, en Heere der heren. Enz."

De inhoud van dit hele aan elkaar samenhangend visioen, de binding van de satan en de heerlijke staat van Christus' kerk eindigt in hoofdstuk 20: 6.

E. Daarna volgt het ontbinden van satan. De tijd van afval na de duizendjarige periode en het eindgericht wordt beschreven in hoofdstuk 20: 7 -15; of, volgens anderen tot hoofdstuk 21: 4. Alle aardse machten die de strijd aanbinden tegen de Heere en Zijn heiligen, worden door het vuur van de hemel verslonden: "En de duivel die hen verleidde, werd geworpen in de poel van vuur en sulfer, waar het beest en de valse profeet zijn, en zij zullen dag en nacht tot gepijnigd worden in alle eeuwigheid."

Vervolgens wordt de algemene opstanding beschreven en het laatste oordeel. Openbaring 20:7-10.

F. Hoofdstuk 21: 5 tot hoofdstuk 22: 5. *Tot mij kwam een van de zeven engelen*. Deze engelen hadden macht over de zeven laatste plagen (7 fiolen) voorafgaande aan de heerlijke kerkstaat. Deze engel verklaart in beeldspraak de heerlijkheid van de verlost kerk in de hemel **waarvan een afspiegeling zal zijn van de kerk op aarde tijdens de 1000-jarige periode**.

Vanaf hoofdstuk 22: 5 tot het einde is het slot van de hele profetie. Welke invulling en vervulling men ook aan de gezichten van Johannes kan geven, de orde in zijn boek is niet zo ingewikkeld als veel verklaarders het gemaakt hebben. De beste verklaarders beschouwen de hoofdtijdperken van de zegels, bazuinen en fiolen chronologisch, in tijdopvolging. Anderen zien die meer cyclisch, ze behoren alle drie tot dezelfde cyclus van zeven onderverdeelde tijdperken: de eerste zegels, bazuinen en fiolen vallen gelijktijdig, enzovoort.

Hoe men het invult, één ding is zeker en gewis: alle lijnen lopen naar één punt: *de opstanding en het laatste oordeel*. En het einde gaat vooraf aan 1000 jaar en een korte tijd

van de laatste afval. *"Deze zaak is in het besluit der Wachters en deze begeerte is in het woord der heiligen; opdat de levenden bekennen dat de Allerhoogste heerschappij heeft over de koninkrijken der mensen en geeft ze aan wie Hij wil."* Daniël 4:17.

Het boek besluit met de ernstige waarschuwingen niets af- noch toe te doen aan de Goddelijke Openbaring. Het eindigt met de belofte van Christus aan Zijn Bruid: *"Hij Die deze dingen betuigt zegt: Ja Ik kom haastig. Amen. Ja, kom Heere Jezus!"*

5. De bloeistaat van Gods kerk, Openbaring 20:1-5.

- (1) De binding van de satan.
- (2) Wie aan de eerste opstanding deelhebben.
- (3) De eerste opstanding in verband met de profetie uit het Oude en Nieuwe Testament.
- (4) De regering van Christus Zelf en Zijn kinderen.

(1) De binding van de satan

"En ik zag een engel afkomen uit de hemel."

In Openbaring 19 wordt Christus vertoont als het WOORD GODS, een Ruiter op een wit paard. Vers 11. *"En ik zag de hemel geopend; en ziet een wit paard, en Die daarop zat was genaamd Getrouw en Waarachtig, en Hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid."*

Van Christus wordt hier m.i. niet gezegd dat Hij in Persoon afdaalt van de hemel, maar op een zinnebeeldige manier wordt Zijn grote werk op aarde beschreven. Dat houdt in, de verlossing van Zijn Kerk en de ondergang van de vijanden. Het Beest en de valse profeet (beeld van kerkelijke machten) worden geworpen in de poel die brandt van vuur en sulfer. Hier kunnen we opmerken dat het hele tijdperk vanaf de prediking van Gods Woord in de Romeinse wereld door de apostelen, het Beest heeft overheerst en daarna de valse profeet vanaf zijn opkomst beschreven in Openbaring 13. Aan deze politieke en kerkelijke machten, - dus niet aan één persoon - komt een einde door eeuwige ondergang. Welke vreselijke gerichten, oordelen en straffen zullen hiermee samengaan! In de 14e eeuw werd Europa ontvolkt door de pest. Tussen 1346 en 1351 koste de pest in Europa tussen de 75 en 100 miljoen mensen het leven. De wereldoorlogen maakten meer dan 100 miljoen slachtoffers.

Wat zal het einde zijn van deze laatste strijd voorafgegaan aan de overwinning op *alle antichristelijke wereldlijke en kerkelijke machten*? Wij lezen in Openbaring niet dat *de helft* van de bewoners op aarde gedood werd, maar wel dat *een derde* van de bevolking stierf, hetzij een geestelijke of lichamelijke dood. Dit kan weer gebeuren!

Verder kunnen we opmerken, dat de mensen die het Beest volgden verslagen worden door *het Woord*. Dat houdt in dat de mensen tot bekering komen, óf, indien ze zich niet bekeren met het Beest in de eeuwige verdoemenis terecht komen. Beide aspecten is het werk van de Koninklijke Overwinnaar. "Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op de weg vergaat." Psalm 2.

Wie is deze engel? Velen hebben gemeend, dat dit ontzaglijke werk onmogelijk verricht zal kunnen worden door een geschapen engel en dat wij daarom aan Christus Zelf hebben te denken. De kanttekening verwijst naar Michaël, een Naam van de Verbondsenengel Christus. Sommigen denken hier aan de Heilige Geest, zoals Joh. Coccejus. Niet zonder reden, want al het werk wat Christus op aarde doet, is door Zijn Geest.

Christus wordt in Openbaring vertoont als 'des mensen Zoon', bekleed met priesterlijk gewaad, als een ruiter, als een leeuw, als een lam, als een zon, als een engel die offert, etc. Zijn werk voert Hij uit door één of meerdere van Zijn dienstknechten. In Openbaring 12 triomfeert Michaël aan het hoofd van de hemelse legers over de draak en zijn engelen. Michaël wordt uitdrukkelijk de aartsengel genoemd in Judas 1. In Openbaring 20 kan het ook Christus zijn; maar het schijnt *een geschapen engel* te zijn die handelt op bevel en in de kracht van Christus. Want Christus openbaart zich vanaf Openb. 19: 11 in Persoon.

"Hebbend de sleutel van de afgrond".

Het Griekse woord *abussos* komt in het Nieuwe Testament niet vaak voor. In Rom. 10:7 in tegenstelling met de hemel als de plaats, waar Christus is, gezeten aan de rechterhand van God. In Lukas 8:31 en Openbaring 9:1 en 11, 11:17, 17:8, 20:1, 3; komt het woord voor als een *woonplaats* van de duivels met satan als koning. De Griekse vertaling van het Oude Testament, de Septuaginta, gebruikt het woord in Gen. 8:2, Deut. 8:7, Job 28:14, Ps. 42:8, 104:6, Jes. 51:10, Ezech. 26:19; waar overal gesproken wordt van onpeilbare diepten, afgronden in het hart van de aarde of zee.

Met de *abussos* in het Nieuwe Testament wordt verstaan *de verblijfplaats van de duivelen en boze geesten gedurende de tijd van de aardse bedeling*. Deze plaats wordt onderscheiden van de eigenlijke hel of poel van vuur waar de duivel en zijn engelen eenmaal in geworpen zullen worden, waarvoor zij zo vreselijk bang zijn. De Schrift geeft ons verder geen verklaring. Wel is het duidelijk, dat de satan gedurende de duizendjarige heerschappij van Christus niet het luchtruim of de aarde zal mogen bewonen. En dat hij dus ook nog niet geworpen is in de eeuwige vuurpoel. Dat gebeurt nadat hij zijn eindvonnis gekregen heeft, volgens Judas vers 6. Hij zal worden opgesloten in die "*abussos*", die afgrond, de plaats van de duisternis.

De vraag, of hier ook de *zielen* zijn van mensen die buiten Christus gestorven zijn en pas ná de algemene opstanding bij de duivels in de hel zullen opgesloten worden, schijnt geen bewijs in de Schrift te hebben.

In Jesaja 66 wordt beschreven *dat de verlost en de dode lichamen zien van degenen die tegen Mij vertreden hebben*, enz. Dat dit niet plaats vindt na de Algemene Opstanding is duidelijk, want dan hebben de mensen geen *dode* lichamen meer. Het vindt plaats na de schepping van de nieuwe hemel en aarde. Alle theologen stemmen overeen, dat deze nieuwe schepping begonnen is bij de dood en opstanding van Christus. Een aantal theologen schrijven dat die nieuwe hemel en aarde aanvankelijk voltooid wordt bij het begin van het duizendjarig rijk en volkomen bij de ondergang van de wereld.

In elk geval is zeker, dat die uiteindelijke en eeuwige vreselijke bestemming van duivelen en mensen *de tweede dood* genoemd wordt. Hfd. 20: 6.

Christus heeft de sleutel van 'de put van de afgrond', dat is, Hij heeft de macht om te openen en te sluiten. Deze sleutel van de afgrond geeft Christus mee aan die engel, om, nadat hij satan met zijn duivels in de afgrond heeft geworpen, deze boven hem te sluiten en te verzegelen. *Verzegelen* wil zeggen, met autoriteit in de Naam van de Gezagsdrager dit uit te voeren. Hfd. 20: 1.

"En een grote keten in zijn hand."

Praktisch alle waarheden, wezenlijkheden en realiteiten worden in Openbaring zinnebeeldig beschreven. Dit zien we ook in de Oud Testamentische profetieën en in de gelijkenissen die Jezus uitsprak. Deze waarheden te vergeestelijken wil zeggen, die toe te passen op het geestelijk leven van een individu of de Kerk in het algemeen.

De engel wordt figuurlijk beschreven, want engelen hebben geen hand. Een engel wordt vertoond als een man; zijn keten betekent het bindend gezag waarmee de duivel geketend wordt binnen een bepaalde plaats. Het is de koninklijke macht van de verheerlijkte Middelaar, Die aan Zijn Kruis "de overheden en de machten uitgetogen heeft." Col. 2:15. Christus had toen dadelijk satan in de afgrond kunnen werpen, maar naar Gods raad heeft Hij hem toegelaten, al zijn macht en al zijn list te ontwikkelen tegen Hem en Zijn rijk. Christus zal komen en hem Zijn wettig verkregen kroondomein "de einden van de aarde" (Psalm 2:8) ontnemen. Hij gaat met Zijn alomtegenwoordige majesteit met de

engel, Zijn dienstknecht mee, en laat zo'n glans van Zijn heerlijkheid uitstralen, dat we zelfs niet lezen van enige tegenweer van satan.

"En hij greep de draak, de oude slang welk is de duivel en satanas."

Op het gezicht van de grote keten, n.l. de koninklijke macht van Christus, werd satan lam van ontzetting. Nu had deze engel slechts zijn opdracht te vervullen, hem te grijpen en te binden, zodat hij gedurende al de tijd van Zijn gevangenschap zich niet tegen Christus zou kunnen roeren of bewegen. Letten we hier op de opeenstapeling van namen, aan de vorst der duisternis gegeven: *de draak*, een afzichtelijk monster, zoals hij in de Openbaring twaalf keer genoemd wordt, als een verwoester van de kerk; *de oude slang* waarmee wordt teruggewezen naar de zondeval, die zijn werk was om de mens te verleiden "als een mensenmoorder van den beginne" (Joh. 8.44); *de duivel*; de diabolus, de grove vernielers van Gods heerlijke schepping; *de satan*, de listige lasteraar en tegenstander van Christus en Zijn Geest. Draak en slang zijn zinnebeeldige namen uit de dierenwereld om de duivel en satan letterlijk aan te wijzen.

"En bond hem duizend jaren".

Hier is sprake van een bepaalde lange tijd. Hebben wij dit getal, dat ook in vers 3, 4, 5 en 6 voorkomt en waarnaar de periode van Christus' vrederijk, 'het duizendjarig rijk' genoemd wordt, letterlijk op te vatten? Ja, waarom niet? De meeste oude schrijvers doen het ook. Echter, al zouden deze jaren niet letterlijk maar symbolisch te verstaan zijn, doet dit aan de zaak zelf niets af of toe. Met een eerlijk geweten voor God kan men deze symbolisch opvatten. Dan nog ligt er in ieder geval dit in uitgedrukt, dat het een langdurige periode in de geschiedenis zal zijn. Als men het maar niet opvat als een drievoud van tien: 10x10x10 jaar, met de verklaring, dat het een periode van 10 jaar kan zijn met volle zekerheid, omdat het in 3-voud wordt uitgedrukt. Dergelijke Schriftvervalsing behoort een theoloog nooit toe te staan of te publiceren.

Men schrijft, dat *alle getallen in de Openbaring symbolisch zijn*. Ja, en nee; de zeven sterren in de hand van Christus en de zeven kandelaren zijn een type van letterlijk 7 gemeenten. De 12 geslachten van Israël zien letterlijk op de 12 zonen/stammen van Jakob, een type van Israëls volk zowel natuurlijk als geestelijk. De zeven zegels, zeven bazuinen en de zeven fiolen waren werkelijk alle drie typen van 7 (afzonderlijke) tijdperken die de Almachtige door Zijn engelen uitvoert. De 1260 dagen zijn letterlijk 3,5 jaar, die een profetische betekenis hebben zoals in Ezechiël 4:5 staat: *jaren naar het getal der dagen*. De éne engel met een keten in Zijn hand bond de satan 1000 jaren; deze is letterlijk één engel en geen twee.

Die bewuste periode noemt die Engel zes keer 1000 jaar. Nergens in de Schrift wordt een periode in zo'n korte passage en klein aantal woorden zó dikwijls uitgedrukt. Dit is dus geen 10x10x10, wat zou betekenen een volle periode; een soort kubus. Dat is de visie van veel theologen na Dr. Kuyper, wat algemeen verbreid is. Nee, in die woorden van de Zoon van God is niets verdraaids, noch verkeerd.

Sommigen hebben opgemerkt dat het Heilige der Heiligen 10x10x10 ellen besloeg. De tabernakel was een type van de Kerk. Het voorhof typeert de Kerk onder het Oude Verbond; het heilige typeert de Kerk onder het Nieuwe Verbond (met name uit het heidendom); het heilige der heiligen typeert de Kerk tijdens de 1000-jarige periode. Deze visie is misschien gezocht, maar zeker niet beledigend voor de Auteur. Ezech. 37: 26, 27. 1000 jaar kan van Gods kant gezien één dag zijn, zoals Petrus zegt in 2 Petrus 3:8. Maar in God is alles eeuwigheid. Deze volmaakte eeuwigheid mogen we niet projecteren op een tijdsduur.

"En wierp hem in de afgrond, en sloot hem daarin, en verzegelde die boven hem; opdat hij de volken niet meer verleiden zou, totdat de duizend jaren geëindigd zijn."

Het grote werk van de Satan is de mensheid te verleiden, zoals hij gedaan heeft bij moeder Eva en door haar bij Adam. En zo doet hij nog; en niet zo'n klein beetje ook. Dát is zijn werkzaamheid, waarin hij rusteloos bezig is. Hij verleidde de volken vóór de Zondvloed, daarna met het bouwen van de toren van Babel en door de oude wereldrijken. Hij verleidde het Theocratische volk Israël zelfs zó, dat het zijn Messias verwierp, en daarna eeuwen lang zwierf onder de volken. Hoe heeft hij de Keizers van Rome verleid, om Christus' Kerk te werpen voor de opengesperde muilen van uitgehongerde verscheurende dieren. Maar toen het bloed van de martelaren het zaad van de Kerk bleek, heeft hij zijn methode veranderd, en haar geprikkeld door weeldeschittering binnen de kerken en aanroeping van de heiligen. De pauselijke hiërarchie is zijn uitvinding en hoeveel zielen en volken heeft hij daardoor verleid tot op deze dag! Hij verleidt de volken na de afname van de Pauselijke macht door Antichristelijke machten in de 19^e en 20^e eeuw. Wetend dat hij een kleine tijd heeft, verdubbelt hij zijn actie. En nog is het satan niet genoeg. Ja, 'Indien het mogelijk was, zou hij ook de uitverkorenen verleiden. Matth. 24:24. Wel mocht de Heere Jezus ons leren bidden: *"Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den Boze."*

Christus Zelf kondigt ons in dit visioen aan, dat Satan zal gebonden worden, opdat hij de volken niet meer zal kunnen verleiden. De binding waarvan hier gesproken wordt is uitdrukkelijk onderscheiden van de binding bij het allerlaatste oordeel over duivelen en mensen.

"En daarna moet hij een kleine tijd ontbonden worden." Het is opmerkelijk dat er geen ingewikkelde beeldspraak voorkomt, maar dat de Geest van Christus Johannes zó leidt, dat hij in gewone, duidelijke taal voorzegt, wat er ná het duizendjarig rijk nog moet gebeuren.

De vraag is, ***wat die binding van satan inhoudt en hoever die betrekking heeft op al de inwoners van de aarde?***

De Schrift zegt duidelijk, dat het Beest en de valse Profeet gedood worden, waardoor de Satan de volkeren verleidde. Het Beest is een type van de Antichristelijke wereldlijke machten en de valse Profeet van de kerkelijke en godsdienstige machten. Er zal dan geen overheid zijn die de kerk verdrukt en geen valse kerk meer zijn. *Te dien dage zal de Heere één zijn en Zijn Naam een.* Zach. 14: 9.

Wat zal er gebeuren met alle miljarden boze geesten? Nu hun hoofdaanvoerder opgesloten is, kunnen zij zich niet meer ontplooien als tevoren. Maar er is in de Bijbel geen bewijs om aan te nemen dat ze er niet meer zijn op aarde. *De mens van nature is uit de vader de duivel*, zegt Jezus tot de zeer godsdienstige Joden. Door onze zondeval is de mens vatbaar voor boze geesten. Als er geen boze geesten meer op aarde zouden zijn, was de aarde méér dan een volmaakt paradijs, want dáár kwam de duivel met zijn aanhang nog binnensluipen. Ondanks de binding van de satan zullen er altijd grote zondaars blijven, die een grote Zaligmaker nodig hebben.

(2) Wie aan de eerste opstanding deel hebben.

Vers 4. ***"En ik zag tronen, en zij zaten op dezelve, en het oordeel werd hun gegeven."***

En (ik zag) de zielen van hen, die onthoofd waren om het getuigenis van Jezus, en om het Woord van God; en die het beest en diens beeld niet aangebeden hadden, en die het merkteken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd en aan hun hand."

En zij leefden en heersten als koningen met Christus, de duizend jaren."

Ik zag tronen en zij zaten op dezelve. Deze beschrijving komt overeen met Daniël 7: 9, 10, 22. Een troon betekende de zetel van heerschappij en rechtspraak. De beeldspraak in dit visioen is ontleend aan begrippen die in de tijd van Johannes gangbaar waren en voor ieder begrijpelijk. Waaruit wij wellicht niet moeten afleiden, dat er koningshuizen of keizerlijke residenties zullen zijn in die heerlijke kerkstaat. De tekst leidt ons eerder naar Theocratie.

(1) Wie zijn zij die erop zitten? Meestal wordt aangenomen dat het de zielen zijn die verderop in de tekst genoemd worden; namelijk *die onthoofd waren*, enz. Het is niet onmogelijk, maar in dat geval zou Johannes er geen deel aan hebben, want hij is volgens kerkelijke overlevering de natuurlijke dood gestorven. De groep die onthoofd zijn worden door de meeste verklaarders onderscheiden van de eerste groep personen die Johannes zag zitten op tronen. In Openbaring 4 wordt gesproken van 24 ouderlingen, in het wit gekleed, gekroond, *zittend op 24 tronen*. De tronen waar hierover in vers 4 gesproken wordt zijn daarvan wellicht onderscheiden. Het meest aannemelijk is, dat het de vervulling van de belofte uitmaakt, die Jezus Zijn discipelen deed in Matthéüs 19: 28. "En Jezus zeide tot hen: voorwaar, Ik zeg u, dat gij, die Mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte wanneer de Zoon des mensen zal gezeten zijn op den troon Zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls."

Als deze belofte van Jezus inderdaad zijn vervulling krijgt in de eerste opstanding, dan zal Christus Zich ook lichamelijk vertonen op aarde.

De grote vraag is, of deze openbaring van Christus als God-Mens in Zijn geestelijk lichaam *blijvend* zal zijn, dan *alleen* bij het begin van het duizendjarig rijk?

Sommige verklaarders menen dat Christus Zich een ogenlik zal vertonen in de lucht zoals Hij Zich aan Paulus openbaarde bij zijn bekering, of op aarde, zoals Hij Zich openbaarde aan Johannes op Padmos, volgens Openbaring 1. Dit komt m.i. het meest overeen met het geestelijk karakter van Christus' regering op aarde.

Anderen menen - waaronder een aantal theologen uit de eerste Christenkerk en een aantal Puriteinen - dat Zijn verblijf op aarde gedurende de hele tijd van 1000 jaar zijn zal. Niet op een aardse, wereldse manier of in vleeselijk genot, waarvan zij soms heftig beschuldigd worden, juist het tegendeel. Christus' tegenwoordigheid doodt de zonde.

(2) De tekst vervolgt met een 2^e groep: ***En (ik zag) de zielen van hen, die onthoofd waren***, enz. In het Grieks staat niet: *ik zag*, maar dit wordt aangevuld uit de voorgaande zin. Vanzelfsprekend moeten wij aan personen denken, want een ziel is een geest en wordt niet met het oog gezien. Zielen worden in de Heilige Schrift dikwijls bedoeld als personen met ziel en lichaam. In de ark werden "weinige, dat is acht *zielen* behouden door het water" 1 Petrus 3: 20.

Deze groep zijn degenen die onthoofd waren, ***om het getuigenis van Jezus, en om het Woord van God***. Volgens de Griekse tekst betekent het: onthoofd met het zwaard. Deze Romeinse straf was bij Johannes en zijn tijdgenoten goed bekend.

Bij de opening van het vijfde zegel horen wij de triomferende kerk bidden en roepen om de volkomen overwinning van Christus over al Zijn en hun vijanden. De Heere antwoordde hen dat "zij nog een kleine tijd wachten moeten totdat ook hun mededienstknechten en hun broeders zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden gelijk zij." Openb. 6:9-11. Het kan bijna niet anders of hier in Openbaring 20 wordt de belofte die Christus deed (hfd. 6), letterlijk aan hen vervuld. Daaruit blijkt dat er onderscheid is tussen hun overwinning die hun ziel bij hun sterven in de hemel genoot en tussen de overwinning die zij eeuwen later op aarde ontvangen door hun heerschappij met Christus.

(3) Een derde groep waren zij, ***die het beest en diens beeld niet aanbeden hadden***, enz. Het Beest ziet eerst op het Romeinse keizerrijk en de staatsdwang om de keizercultus te aanbidden. Verder ziet het op het groot aantal politieke opvolgers van het Romeinse Rijk, in al zijn vertakkingen, tot vandaag toe.

Het Beeld van het Beest, is in Openbaring 13 een type van de kerkelijke hiërarchie. Deze wordt afgebeeld door een hoer in Openbaring 17 en door de valse Profeet in Openbaring 19; waaronder alle valse godsdiensten meegerekend worden.

..."En die het beest en zijn beeld niet aanbeden hadden en die het merkteken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd en aan hun hand." Deze zijn oprechte gelovigen die standvastig zijn gebleven te midden van verleiding en vervolging. Wij kunnen hier terugzien op de belofte des Heeren van volharding, door de derde engel uitgeroepen: "Hier is de lijdzaamheid der heiligen, hier zijn zij, die de geboden van God bewaren en het geloof van Jezus. En ik hoorde een stem uit de hemel, die tot mij zei: "Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat ze rusten van hun arbeid; en hun werken volgen met hen." Openb. 14:12, 13."

Van deze groepen gelovigen wordt gezegd, *dat zij leefden en heersten als koningen met Christus, de duizend jaren.*

Vers 5. *De overige der doden werden niet weder levend, totdat de duizend jaren geëindigd zijn. Deze is de eerste opstanding.*

Wie zijn deze *overige doden*? In Openbaring 19: 23 wordt gezegd dat het Woord Gods de *overigen dode* met het zwaard. Dit zijn mensen die onder bevel van het Beest de strijd hadden aangeboden tegen Christus. Zij worden gedood. In de stijl van deze profetie betekent het dat zij onbekeerd sterven en in de poel van vuur en sulfer geworpen worden. Er is geen duidelijke aanwijzing in de profetie dat *déze* doden hier in vers 5 bedoeld worden.

In de Bijbelverklaring van Patrick, Polus en Wels wordt gezegd, 'dat in vers 5 bedoeld worden degenen die dood waren in zonden en misdaden bij het begin van het duizendjarig rijk. De eerste groepen stonden geestelijk op in hun opvolgers, maar deze bleven dood in de zonde, maar konden zich tijdens de binding van de satan niet uitleven. Zij, dat wil zeggen hun nageslacht, werden geestelijk in hun zonden en vervolging van de kerk volledig actief bij het eind van de 1000 jaren. Hun zonden werden weer levendig.'

Deze verklaring volgt uit kracht van tegenstelling. De martelaren werden geestelijk levend, dan worden de overige doden ook geestelijk levend. (Deze uitdrukking *dat de zonde weer levendig wordt* vinden we één keer terug in de Bijbel, in Romeinen 7, in totaal ander verband.)

Onze kanttekenaars delen die onbegrijpelijke mening van enkele Engelse verklaarders beslist niet. De kanttekenaars verklaren de tekst zo, *dat de geestelijke doden zich niet bekeerden tijdens de binding van satan*; en zeker niet daarna toen de satan weer ontbonden werd.

Behoudens onze hoge achting voor die Engelse Bijbelverklaarders en onze Hollandse kanttekenaars moeten wij eerlijk erkennen dat er een kronkel in deze tekst uitleggingen ligt. En wel deze: Het gaat volgens hen 'over de martelaren die vanwege hun getuigenis vroeger gedood waren naar het lichaam én in hun getuigenis, maar hun ziel leeft in de hemel. Bij de aanvang van het duizendjarig rijk herleeft hun getuigenis in zondaren die uit de geestelijke dood opstaan.'

Het is echter de grote vraag waar er ooit in de Schrift gesproken wordt over de levendmaking van een onherboren zondaar als zijnde de *eerste* opstanding? Wel als een opstanding, maar nooit als een *eerste* opstanding. Hoewel deze zo genoemd kan worden in een bevindelijke betekenis, klopt bovendien deze verklaring van geen kanten met hun visie dat de 1000 jaren zijn begonnen met de Hemelvaart van Christus. Want toen bestonden die

martelaren nog niet. In theoretische zin zou *de eerste* opstanding kunnen gelden als we de 1000 jaar stellen vanaf de verlossing van Christus' kerk tijdens de regering van keizer Constantijn de Grote, die in 313 met het Edict van Milaan een einde maakte aan de Christenvervolging. Echter, dan zouden de donkere Middeleeuwen de 'verlichte' duizendjarige binding van satan inhouden. Hoe ongerijmd!

Behalve dat, wordt door deze verklaring de heerlijkheid die God bestemd heeft voor de martelaren verlegd naar hun *opvolgers* tijdens het duizendjarig rijk. Jac. Koelman wijst er terecht op, dat men zo tekort doet aan de heerlijke positie van de personen van de martelaren. Zie *Sleutel voor de Openbaring*, bladzij 208.

En als er van de *overige doden* staat, *dat ze niet weder levend worden dan nadat de 1000 jaren geëindigd zijn*, betekent het volgens de kanttekenaren beslist niet, dat ze hun zonden konden voortzetten met nieuwe kracht, noch dat hun opvolgers dat konden doen. Maar het is een verwijzing naar de Algemene Opstanding, die voor hen eindigt in de *tweede dood*. En dat is aannemelijk.

Veel liever kunnen we de mening aanvaarden, dat *de overige doden* (ook) kinderen Gods zijn, die opstaan zullen bij de Algemene Opstanding in de laatste dag.

Alle gelovigen vanaf Adam liggen dood in de aarde, behalve Enoch, Mozes, Elia en zij die opstonden bij de dood van Jezus. "En de graven werden geopend, en vele lichamen van de heiligen die ontslapen waren, werden opgewekt; en uit de graven gegaan zijnde, na Zijn opstanding, kwamen zij in de heilige stad, en zijn aan velen verschenen," Matth. 27: 52, 53. Nu, in de eerste opstanding staan apostelen en martelaren op, en velen die hun getuigenis in oprechtheid hadden gegeven. (Of er nog meer opstonden uit de tijd van het Oude Testament onderzoeken we straks.)

De *overige doden* - namelijk alle mensen die geleefd hebben vóór en na de 1000 jaar - zullen ook opstaan bij de Algemene Opstanding. 1 Thess. 4: 13-18. "Doch, broeders, ik wil niet, dat gij onwetende zijt van degenen, die ontslapen zijn, opdat gij niet bedroefd zijt, gelijk als de anderen, die geen hoop hebben. Want indien wij geloven, dat Jezus gestorven is en opgestaan, also zal ook God degenen, die ontslapen zijn in Jezus, wederbrengen met Hem. Want dat zeggen wij u door het Woord des Heeren, dat wij, die levend overblijven zullen tot de toekomst des Heeren, niet zullen voorkomen degenen, die ontslapen zijn. Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem des archangels, en met de bazuin Gods nederdalen van den hemel; **en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan;** Daarna wij, die levend overgebleven zijn, zullen tezamen met hen opgenomen worden in de wolken, den Heere tegemoet, in de lucht; en also zullen wij altijd met den Heere wezen. Zo dan, vertroost elkander met deze woorden."

Er zijn verklaarders die deze tekst toepassen op het begin van de 1000 jarige periode omdat er letterlijk hetzelfde staat als in Openbaring 20: *eerst opstaan*. Zonder hun visie te veroordelen, wijst echter de samenhang met hoofdstuk 5 ons meer op de Algemene Opstanding en het laatste oordeel. In elk geval is het een sterk bewijs dat de *eerste* opstanding in Openbaring 20: 5 **lichamelijk** is.

Men vraagt, als de martelaren en meerderen opstaan zullen voorafgaand aan de 1000-jarige periode, zijn er dan geen gelovigen meer die opstaan bij de algemene Opstanding?

Ja, natuurlijk. Hoeveel miljarden mensen, gelovigen en ongelovigen zullen er nog leven na het begin van de 1000 jaren tot het einde van de wereld!

De Heere noemt het: **de eerste opstanding**. Vers 5. Taalkenners zeggen, dat het Griekse *anastasis* geen enkele maal in het Nieuwe Testament gebruikt wordt in een andere zin dan om uit te drukken: *het weer opkomen van het lichaam uit het graf, of uit de (doods)slaap*. Meer dan veertigmaal komt het voor en altijd in die éne gelijkwaardige en bepaalde zin.

Hun opstanding wordt ook genoemd, *een weder levendig worden*. De personen (hun lichamen) worden regelrecht geplaatst tegenover de *overige doden die niet weder levendig worden*, vers 5.

Er is onder de uitleggers groot verschil of deze opstanding lichamelijk dan wel geestelijk is.

In de vorige brochure *De toekomstverwachting van Christus' Kerk*, is aangetoond dat verreweg de meeste oudvaders uit de Vaderlandse kerk in de 16e, 17e, en 18e eeuw deze opstanding geestelijk uitlegden. Namelijk, een nieuw leven in Christus' kerk op aarde door de bekering van de Joden en de volkeren, enz. W. á Brakel verklaart dit onderwerp heel uitvoerig in het derde deel van de *Redelijke Godsdienst*.

Een klein aantal van hen was overtuigd dat deze opstanding lichamelijke zal zijn, meestal met de uitleg dat de opgestane personen in hun nieuw geestelijk lichaam en ziel opvaren naar de hemel om nooit meer te sterven. Onder de Engelse theologen zijn een groot aantal die een lichamelijke opstanding verwachten, namelijk *de opstanding der rechtvaardigen*, al dan niet op deze aarde verblijvende. Matthew Henri, een wijs uitlegger geeft beide uitleggingen de ruimte, met voorrang aan de figuurlijke verklaring: *deze tekst kan letterlijk of figuurlijk opgevat worden*.

Gaan we ervan uit dat de opgestane personen 1000 jaren op aarde verblijven, ligt de vraag voor de hand: *Waar, hoe en wat voor leven beoefenen zij? Moeten ze de kwelling van zonde weer aanschouwen?*

Bij de Heere zijn natuurlijk alle dingen mogen en Hij kan alles zo maken dat het met Zijn eer overeenkomt en de heerlijkheid van de opgestane personen ten goede werkt. Maar menselijker wijze gezien stuiten wij toch wel op veel bezwaren.

En de andere kant, de verklaring dat deze opstanding alleen *geestelijk* is en nieuw leven in de Kerk geeft, strijd tegen de context en de samenhang van het hele hoofdstuk. Als wij zonder vooroordeel de teksten tegenover elkaar plaatsen, de tegenstellingen van personen goed in ogenschouw nemen, de eenvoudige taal van de Schrift hanteren, is de letterlijke, de lichamelijke betekenis van de opstanding legaal: *het lichaam komt met de ziel tot nieuw leven*.

Deze is de eerste opstanding. Het is opmerkelijk, dat dit gesproken wordt met loslating van de visionaire vorm en beeldspraak. Het wordt ons door de Heilige Geest in leertaal gezegd.

Conclusie: is er een eerste opstanding, dan ook een tweede. Is er een eerste dood dan ook een tweede. Wij vinden geen grond in de Schrift om de doodstaat in zonden en misdaden de *eerste* dood en de levendmaking van een zondaar de *eerste* opstanding te noemen, namelijk in die zin zoals er in Openbaring 20 over gesproken wordt. Dus *eerste* opstanding en *tweede* dood is Bijbels regelrecht gerelateerd aan het lichaam. In Openbaring 20 wordt dus gesproken over twee hoofdgroepen, twee opstandingen, twee soorten personen die dood zijn, en twee soorten doodse toestand/staat.

- (1) Deze is *de eerste* opstanding. Het is een *lichamelijke* opstanding en vindt plaats bij het begin van het duizendjarig koninkrijk der hemelen. Ze wordt genoemd de opstanding der Rechtvaardigen. "Zij zullen priesters van God en Christus zijn en zij zullen met Hem als koningen heersen duizend jaren."
- (2) De *tweede* opstanding is de Algemene *lichamelijke* Opstanding voorafgaand aan het laatste oordeel. Daaronder vallen allen. Eerst zullen alle kinderen Gods opstaan vanaf het begin van de wereld. 1 Korinthe 15: 51. En niet te vergeten allen die gestorven zijn tijdens de 1000 jarige periode en kort daarna. Vervolgens, alle goddelozen van alle tijden die in hun geestelijk *doodse staat* gestorven zijn. 1 Korinthe 15: 35- 58

- (3) De *eerste dood* is de *lichaamsdood* (of, *doodse staat*) die alle mensen onderworpen zijn in het graf. Met dit grote verschil dat de zielen van Gods kinderen in de hemel zijn en van de onbekeerden in de hel. Hun lichaam ondervindt geen pijniging.
- (4) De *tweede dood* is de pijniging van *lichaam* en *ziel* in de hel. In Openbaring 20: 14 staat met nadruk: *dit is de tweede dood*. De tweede dood staat tegenover de eerste opstanding, *want over dezen heeft de tweede dood geen macht*, vers 6. De eerste opstanding kan dus niet vergeestelijkt worden, want dan moet de tweede dood ook vergeestelijkt worden. Met de tweede dood kan toch niet anders bedoeld worden, dan dat de *ziel* en ook het *lichaam* in de hel geworpen worden.

(3) De eerste opstanding in verband met de profetie uit het Oude en Nieuwe Testament.

Wanneer wij de *eerste opstanding* in Openbaring 20 lichamelijk opvatten worden er profetieën uit het Oude Testament duidelijker. Dr. J. P. Lange, een Duitse Bijbelverklaarder merkt op: "De profetie van de duizendjarige regering van Christus op aarde is een ware parel van de Christelijke waarheid en belijdenis, omdat zij licht brengt in een gehele reeks van duistere Bijbelse begrippen."

Diverse Psalmen spreken over deze heerlijke dagen, zoals Psalm 8, 49 en 50. Maar deze laten we hier buiten beschouwing om niet te uitvoerig te worden. We gaan naar Jesaja.

"En het zal geschieden te dien dage, dat de HEERE bezoeking doen zal over de heirscharen des hogen in de hoogte, en over de koningen des aardbodems op den aardbodem. En zij zullen samenvergaderd worden, gelijk de gevangenen in een put, en zij zullen besloten worden in een gevangenis, maar na vele dagen weder bezocht worden. En de maan zal schaamrood worden, en de zon zal beschaamd worden, als de HEERE der heirscharen regeren zal op den berg Sion en te Jeruzalem; en voor zijn oudsten zal heerlijkheid zijn." Jesaja 24:21-23.

De vergelijking met de nederlaag van het Beest en de valse Profeet die beschreven wordt in Openbaring 19 en de daarop volgende regering van de martelaren is frappant. Ja, hoe klinkt het als een juichkreet uit het open graf, waarin Israël om zijn zonde was verzonken, als Jesaja uitroept, ziende op de van God beloofde verlossing: "Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan; waakt op en juicht, gij die in het stof woont! Want uw dauw zal zijn als de dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen." Jesaja 26:19.

Dit kan wel enigszins toegepast op de algemene opstanding maar veel meer op de *eerste opstanding der rechtvaardigen*. In vers 14 staat de tegenstelling met de goddelozen: "Dood zijnde zullen zij niet weder leven; overleden zijnde, zullen zij niet opstaan, daarom hebt Gij hen bezocht en hebt hen verdelgd en Gij hebt al hun gedachtenis doen vergaan." Een gedeelte van de gestorvenen zal niet opstaan, terwijl een ander gedeelte juist in hun opgewekt worden, daarmee een grote onderscheiding van God ontvangen zal. Over de eerste zal dan de straf van God voor ieder duidelijk worden in hun blijven liggen in de vernedering en verderving van de dood, in tegenoverstelling van de kinderen van God, die reeds mogen wandelen in het opstandingslichaam. "Want de Heere zal uit Zijn plaats uitgaan, om de ongerechtigheid van de inwoners van de aarde over hen te bezoeken; en de aarde zal haar bloed ontdekken, en zal haar doodgeslagenen niet langer bedekt houden." Jesaja 26:21.

Dr. J. Gill wordt selectief geciteerd in de Bijbelverklaring van Patrick, Polus en Welsh en andere Godgeleerden. Heel zijn uitleg over de toekomstvisie betreffende de heerlijke

kerkstaat van Christus op aarde, wordt meestal weggelaten. Onderstaand citaat is vertaald uit de Engelse editie.

Dood zijnde, zullen zij niet weder leven. Jesaja 26: 14.

Ze zijn overleden, zij zullen niet opstaan, etc. De bovenstaande tirannieke vorsten, de koningen der aarde en hun helden, medewerkers van de Roomse antichrist, die verzameld waren, worden samen verslagen bij de slag bij Armageddon; deze zullen niet opnieuw leven in deze wereld, noch uit hun graven opstaan en terugkeren naar hun vroegere staat, macht en autoriteit; noch opnieuw tiranniseren, verderven, verstoren, onderdrukken, en het volk van God vervolgen. Hoewel zij weer zullen herleven aan het einde van de duizend jaren, en dan zullen ontwaken tot eeuwig schande en verachting, en opkomen in de opstanding der verdoemenis. ... [waar ook het beest en de valse profeet is]

Het beest en de valse profeet zullen levend geworpen worden in de vurige oven, en de rest zal worden gedood door het zwaard, komend uit de mond van Christus, Openb. 19:18-21.

Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan; waakt op en juicht, gij, die in het stof woont! want uw dauw zal zijn als een dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen. Jesaja 26: 19.

J. Calvijn schrijft over deze tekst: “De Joden betrekken het op de tijd van de Messias. Maar ze vergissen zich in zover, dat volgens hen deze belofte al direct bij het eerste optreden van de Messias in vervulling zal gaan. Ook de Christenen vergissen zich, als ze wat hier beloofd wordt tot het laatste oordeel beperken.”

De Kanttekening zegt treffend: (64) “Uw doden. Met deze woorden verklaart de kerk in het algemeen, en elke gelovige in het bijzonder, een vast vertrouwen van de zalige opstanding uit den dood, tot de heerlijkheid van het eeuwige leven; waarvan de verlossing uit de Babylonische gevangenschap een voorbeeld zou zijn, en daarom van de Joden met vertrouwen was te verwachten. Vergelijk Ezechiël 37.

(66) ... mijn dood lichaam; Dit spreekt iedere gelovige mens voor zichzelf.”

Dr. J. Gill: *Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan; waakt op en juicht, gij, die in het stof woont! want uw dauw zal zijn als een dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen.* Jesaja 26: 19.

Uw doden (mann. meerv) *zullen leven*, etc. Dit zijn de woorden van Christus aan Zijn kerk en volk, grote en goede dingen belovende aan hen wanneer hun benauwdheden voorbij zijn. Zo troost Hij hen onder al hun beproevingen en teleurstellingen dat deze dingen moeten geschieden. Dat zou zijn als het leven uit de doden: de bekering van de Joden en van grote aantallen heidenen, dood in zonden en misdaden, en een grote herleving in de belangen van de Waarheid en van de belijders, die koud, dood en levenloos geworden waren; en een wederopstaan van de getuigen, die gedood lagen.

En bovendien kan dit verwijzen naar de Eerste Opstanding, bij de terugkeer van Christus, als de kerk dood zal zijn en de doden die in Christus' ontslapen zijn weer zullen leven, en eerst opstaan; en zij zullen uitgaan tot de opstanding ten leven, en leven en regeren met Christus, duizend jaren.

Ook mijn dood lichaam; zij zullen opstaan. (Samen met) mijn dode lichaam, zij zullen opstaan. Of, "sta op mijn dood lichaam", nl. de kerk, het mystieke lichaam van Christus en ieder lid ervan; al zijn ze dood, ze zullen opstaan, ieder van hen, en het tot een lichaam maken; dat is, tot de volheid van Hem, Die alles in allen vervult, en dat op grond van hun vereniging met Hem. *Er was een onderpand en voorteken hiervan toen Christus opstond*

uit de dood, waarop de graven werden geopend, en velen van de heiligen uitkwamen, Matth. 27:51-53, zie Hoséa 6:2.

Het kan ook betekenen: 'als mijn lichaam zullen zij zien' Hoséa 6:2; of, 'als mijn dood lichaam, zij zullen opstaan' zoals de Jood D. Kimchi en Ben Melech het vertalen.

Zo zeker als het dode lichaam van Christus is opgewekt, zo zeker zal een ieder van Zijn volk opstaan. De opstanding van Christus is een onderpand en pleitgrond voor hen; omdat Hij leeft, zullen zij ook leven. Hij is de eerste Vrucht van hen die ontslapen zijn. Op gelijke wijze Hij werd opgewekt, zo worden zij ook opgewekt. Zoals Hij onverderfelijk werd opgewekt, krachtig, geestelijk, glorieus en in hetzelfde lichaam, zo zullen hun verachtelijke lichamen worden gevormd gelijk Zijn verheerlijkte lichaam.

Dit is een van de plaatsen in de Schrift waaruit de Joden bewijzen de opstanding van de doden, en dat zij van toepassing zijn op de tijd van de Messias, en van de opstanding in Zijn dagen. T. Bab. Sanhedrin, fol. 90. 2, & Cetubot, fol. III. 1. Midrasj Prediker, fol. 62. 3. Targum in loc. Elias Levita in zijn Tishbi, p. 109.

De vraag is gesteld, *of er ook martelaren opstaan die gedood zijn vóór de tijd van Christus?*

Dat is heel goed mogelijk, zoals bleek bij de dood van Jezus, maar in Openbaring 20 wordt dit niet helder geopenbaard; althans in zover wij kunnen zien. En ons inzicht is zeer gebrekkig en beperkt.

Het gedachtegoed van de *opstanding van de rechtvaardigen* vóórafgaand aan de algemene opstanding leefde onder de Israëlieten tijdens de periode van het Oude Testament. Deze verwachting werd beschreven in het boek **1 Henoch 92:3**. Daar staat: "De rechtvaardigen zullen opgewekt worden, opstaan uit de slaap en wandelen op de wet der gerechtigheid." In later eeuwen is deze verwachting beschreven in de Mishna, de Talmoed, e.d.

Basnage beschrijft deze leer als volgt:

"Er zijn sommige (leraren onder de Joden) die geloven, dat de zielen naar *de Hof van Heden* (anders door hen genoemd: *het Paradijs*) gaan. Daarom eist men gewoonlijk in de gebeden die men voor stervenden doet, *dat zijn ziel haar deel mag hebben in Eden en in de toekomstige eeuw*; de engel des doods belet het inkomen daarin aan de levenden. Men maakte heerlijke beschrijvingen van die plaats. De huizen zijn er van kostbare stenen gebouwd; dat overeenkomt met hetgeen Johannes zegt in zijn Openbaring. ... De zielen zullen dan uit haar huisjes gaan waarin ze opgesloten zijn en zich met hun lichaam verenigende, zullen ze onder de regering van de Messias leven. Men zal met vermaak eten en drinken, zoals men tegenwoordig doet. Het telen van kinderen zal ook plaatshebben. Omdat de aarde niet groot genoeg zal zijn om al de mensen te bevatten, zullen de vromen en heiligen alleen opstaan en de gelukzaligheid genieten die de Messias teweeg zal brengen. Deze gelukzaligheid moet de tijd van 300 jaar duren; dat is, een lange tijd. En alsdan het lichaam vernietigd wordende, zal de ziel alleen in de toekomstige eeuw, of in het Paradijs omhoog komen. Dit gevoel is te vinden bij Maimonides." ***Een algemene Historie der Joodse natie***, door Jacob Basnage, Delft, 1726, bladzij 752.

De Joden kennen de term *de opstanding der Rechtvaardigen* en geloven dat een tijdperk van natuurlijke en geestelijke bloei daarop volgen zal. Hun denkbeeld dat de zielen van de heiligen in een verblijfplaats (in huisjes) verblijven, - dus niet in de derde hemel, - schijnt onder andere ook Dr. Abraham Capadose aan te hangen. De beeldspraak dat zielen in huisjes of woningen leven vinden wij ook in Johannes 14: 2. "In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen." Bij Jezus heeft het een andere inhoud. Veel beeldspraak die Jezus gebruikte zijn identiek aan de Joodse kerkelijke taalgebruik uit Zijn tijd.

De gedachte dat gestorven heiligen in een soort zienslaap voortleven tot de dag van de opstanding leefde ook onder een aantal Dopers en Mennisten.

De Reformators wezen deze visie af.

De Joden hadden in de tijd vanaf het afsluiten van de Bijbel kennis dat er een *Opstanding van de Rechtvaardigen* zal zijn, terwijl de wereld geregeerd zal worden door de Messias. Dus, vóór de Algemene Opstanding aan het einde van de wereld. Hoezeer deze verwachting met aardse en vleeselijke uitleg vermengd werd, de kern was waarheid. Later er fabels aan toegevoegd zijn, de kern ervan wordt geleerd in het Oude en Nieuwe Testament. We mogen niet zeggen, dat het allemaal Joods fabels zijn, want dat doen we de Heilige Schrift tekort; en dat kan erger zijn dan ons leven tekort te doen.

Waarschijnlijk spreekt Jezus over de *eerste opstanding* in Lukas 14. Als men gedrongen door de liefde van Christus, "armen, verminkten, kreupelen en blinden" nodigde tot de maaltijd die men bereid had, dan zou men de zaligheid ervan ondervinden en eens het genadeloon daarvoor ontvangen. "Gij zult zalig zijn, omdat zij niet hebben om u te vergelden; want het zal u vergolden worden *in de opstanding van de rechtvaardigen*." Lukas 14:14. Hier is ongetwijfeld sprake van een bijzondere opstanding, van de algemene onderscheiden. De toevoeging *rechtvaardigen* zou volstrekt zinloos zijn, wanneer Jezus aan de Algemene Opstanding had gedacht, zoals Hij die in Johannes 5:28 beschrijft.

Nog duidelijker spreekt de Heere Jezus van een afzonderlijke opstanding in Lukas 20:34-36. "En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: De kinderen dezer eeuw trouwen, en worden ten huwelijk uitgegeven. Maar die waardig zullen geacht zijn die eeuw te verwerven en de opstanding *uit* de doden, zullen noch trouwen, noch ten huwelijk uitgegeven worden. Want zij kunnen niet meer sterven, want zij zijn den engelen gelijk; en zij zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen der opstanding zijn. En dat de doden opgewekt zullen worden, heeft ook Mozes aangewezen bij het doornenbos, als hij den Heere noemt den God Abrahams, en den God Izaks, en den God Jakobs. God nu is niet een God der doden, maar der levenden; want zij leven Hem allen."

Verskillende hoofdpunten staan tegenover elkaar. Tegenover 'deze eeuw' (of dit tijdvak) wordt gesteld 'die eeuw' (of 'dat tijdvak'); in het Grieks: *aion*. Wij blijven dus met de periode waarvan Christus hier spreekt, en dus ook met de opstanding, die aan 'het verwerven van die eeuw' verbonden is, aan *déze* kant van de Algemene Opstanding. Zo komt het woord 'eeuw' (*aion*) ook voor in Matth. 12:32, Markus 10:30, Lukas 18:30. In het Nieuwe Testament betekent het woord *aion* feitelijk niet anders dan een 'lange tijdsduur'. Als het over de 'eindeloze eeuwigheid' gaat spreekt de Schrift van de 'vleinding van de eeuwen', Matth. 13:49, 1 Kor 10:11, Hebr. 9:26.

Zo is het ook in de Nederlandse taal. Wij spreken van *eeuwen* en bedoelen een aantal perioden van 100 jaar. Met *eeuwigheid* bedoelen we de eindeloosheid. Soms komt in Gods woord zowel als in het Nederlands de uitdrukking *eeuwig* voor, met bedoeling van zeer lange tijd, zolang als de wereld bestaat. Bijvoorbeeld, eeuwige bergen, eeuwige dingen. Overigens hebben de Bijbelvertalers moeite gehad met het groot aantal woorden in het Hebreeuws en Grieks wat zowel lang, eeuwig, eeuwigheid als wereldduur kan betekenen.

Jezus spreekt over de opstanding *uit* de doden. Het Griekse woordje wordt heel dikwijls in deze zin gebruikt: 'van tussen', 'tussen uit'. Daartegenover wordt dit nooit in de Bijbel gezegd van de algemene opstanding. Dan is het altijd: "de opstanding der doden." Zoals Hand. 17:32, 24:15 en 21. Terwijl dus een groot gedeelte van de doden blijft rusten in het stof van de dood, zal er *van tussen hen uit* een ander gedeelte opstaan.

Ook het: "die zullen nooit trouwen, noch ten huwelijk uitgegeven worden" heeft grote betekenis. Als Jezus dit bedoelde ná de Algemene Opstanding is het echt overtuigend. Hun bijzonder voorrecht omschrijft Jezus: "want zij zijn de engelen gelijk; en zij zijn kinderen van God, *omdat* zij kinderen van de opstanding zijn."

In het Griekst staat: *en zij zijn zonen van God, opstandingszonen zijnde*. Dus is het een duidelijke heenwijzing naar *de opstanding der Rechtvaardigen*, dat ze zich van de aarde naar de hemel en andersom in één ogenblik kunnen verplaatsen.

De Joden wisten heel goed dat het hemelleven niet met huwelijksleven samenging. Jezus geeft hen onderwijs in de manier van de opstanding van de Rechtvaardigen. En de Sadduceeën worden naar huis gestuurd met het bewijs *dat God een God der levenden is en niet der doden*. "Gij dwaalt dan zeer, niet wetende de Schriften, noch de kracht Gods." Matth. 22:29. Jezus beroept zich voor beide opstandingen op de Schrift. En dwaalden wij wat minder in de Schrift van het Oude Verbond, we zouden deze zaken daarin ook meer zien liggen.

De meeste Nederlandse theologen plaatsen die opstanding der Rechtvaardigen direct voorafgaand aan het laatste oordeel, zoals Paulus zegt in 1 Thessalonicenzen 4: 15-17. Onder de Engelse theologen zijn een aanzienlijk aantal die deze opstanding plaatsen voorafgaand aan de 1000-jarige periode. Meerdere teksten zouden genoemd kunnen worden. Vooral de uitleg van 1 Korinthe 15:23-28 is zeer leerzaam. Maar dan wordt het geheel te uitgebreid.

(4) De regering van Christus Zelf en Zijn kinderen.

"En ik zag tronen, en zij zaten er op; en het oordeel werd hun gegeven; en ze leefden en heersten als koningen met Christus, de duizend jaren; zij zullen priesters van God en Christus zijn, *en zij zullen met Hem als koningen heersen duizend jaren*." Vers 4.

Wondervolle woorden! Zoals we al gezien hebben menen sommige verklaarders dat Christus Zich zal openbaren als overwinnend Koning. Hetzij in de lucht zoals Hij Zich aan Paulus openbaarde bij zijn bekering, of op aarde, zoals Hij Zich openbaarde aan Johannes op Padmos, volgens Openbaring 1.

Anderen menen dat Christus werkelijk in Persoon Zich in Jeruzalem zal vestigen gedurende de hele tijd van 1000 jaar. Om de hele aarde te regeren met de martelaren en het Joodse volk bijzonder te bevoordelen. Niet op een wereldse manier of in vleselijk genot, - waarvan zij ten onrechte zo heftig beschuldigd worden, - maar een regering in rechtvaardigheid en heiligheid.

Afgezien van het feit dat de stad Jeruzalem, ja het hele land van Israël de 12 stammen en al de martelaren nooit zal kunnen bevatten, is het toch niet zo gemakkelijk te bedenken.

Het zogenoemde grove, of aardsgezinde Chiliasme heeft door de vreemdste beweringen die geen Schriftuurlijke grond bezitten, aan de echt Bijbelse verwachting van de Christusregering onberekenbare schade gedaan. Men heeft de Christocratie in de felste kleuren geschilderd en er maar op los gefantaseerd. Dat deden de Puriteinse vaders niet. Laat ons in deze tere punten ons zo nauw mogelijk binden aan de Heilige Schrift. Waar zij spreekt, laten wij daar ook spreken; maar waar zij zwijgt, laten wij daar toch vooral ook zwijgen.

De Schrift spreekt van een zichtbare verschijning van Jezus' om de antichristelijke macht voor ieders oog neer te werpen, en Zich als de Koning van de wereld te openbaren, ook aan Zijn vijanden. Of Hij dat doet door *lichamelijke* verschijning kan wel gebeuren, al zou het maar een paar seconden zijn zoals bij Stéfanus en Paulus. Hoewel het Zijn gewone werk is door middelen te werken.

Verder zwijgt de Schrift over de details van Jezus' komst en verblijf onder de Zijnen. De kern van Openbaring 20:1-6 heeft ons veel te zeggen: *Christus zal heersen die duizend jaren*; dat is het wezen van de Christocratie, of Theocratie.

Als Christus Zichzelf werkelijk zichtbaar zal vertonen, of op een geestelijke wijze met een zicht- en hoorbaar teken, is er geen twijfel aan, dat de personen in Openbaring 20: 4 genoemd lichamelijk zullen opstaan. Zoals ook gebeurde toe Jezus Zelf stierf en opstond. Een aantal gelovigen uit de tijd van het Oude verbond stond op toen Jezus stierf. Het is onbegrijpelijk dat hieraan zo weinig aandacht wordt gegeven. Stonden zij op bij Jezus' opstanding, zouden er dan geen anderen kunnen opstaan bij Jezus' grote openbaring aan het volk Israël?

Dit klemmt temeer omdat de Heere Jezus Zelf zegt in Mattheüs 23: 38, 39 en Lukas 21: 24: *Van nu aan zult gij Mij niet meer zien, totdat gij zeggen zult: gezegend is Hij, Die komt in de Naam des Heeren.* De Joden zagen Hem met hun lichamelijke ogen toen Jezus deze woorden sprak. Uit kracht van de overeenkomst tussen dit zien en het zien in latere tijd, schijnt het, dat we dit als een letterlijk, lichamelijke zien moeten opvatten. Wellicht is het dezelfde betekenis als de profetie in Zacharia 12 waar gezegd wordt, *dat ze Hem zullen aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben.* Het doorsteken van Hem zagen zij letterlijk aan het kruis; het berouwvol zien op Hem kan ook letterlijk zijn, wat een geestelijk geloofsgezicht insluit.

Het leven en regeren van de opgestane martelaren met Christus is geestelijk. *Geestelijk* betekent in Bijbelse bewoordingen, niet altijd iets onzichtbaars, maar veelmeer wat met onze geest, of liever wat met de Heilige Geest overeenkomt, wat met de Geest vervuld wordt. Ze leven met Christus het opstandingsleven, en zó heersen zij met Hem op de aarde. Daaruit volgt tweeërlei: dat zij hun zetel met Christus hebben en houden in de hemel, maar ook dat er een voortdurende gemeenschap zal zijn met en een telkens heengaan naar de aarde. Zo zal het op de meest harmonieuze wijze blijken: "De Heere heeft Zijn troon in de hemelen bevestigd, en Zijn Koninkrijk heerst over alles." Psalm 103:19.

- Misschien zal *Christus* aan de Zijnen af en toe verschijnen in Persoon op de aarde.
- En wellicht zullen de *opgestane heiligen* in een veel nauwere gemeenschap leven met de nog levende heiligen op aarde, dan wij nu hebben. Vooral aan hen, die van ganser harte met Hem verenigd zijn, en als Zijn onderdanen wandelen in de evangelische ordinanties van Zijn rijk.
- Laten we ook niet vergeten hoe zuiver de omgang met de *heilige engelen* zal wezen. "Want Ik zeg u, dat hun engelen, in de hemelen, altijd zien het aangezicht van Mijn Vader, Die in de hemelen is." Matth. 18.10.

6. De inwoning van de Heilige Geest

Wij mogen een belangrijk feit niet voorbijgaan. Een Persoonlijk lichamelijk verblijf van Christus om hier op aarde 1000 jaar te regeren, is zo onzeker, dat deze niet dwingend kan voorgeschreven worden, noch bewezen kan worden uit de Schrift, door teksten die een andere toepassing toelaten.

Er werd onder sommige oude verklaarders gezegd dat de periode van het Oude Verbond de periode van de Vader was. De Periode vanaf Christus' opvaring naar de hemel is de periode van de Zoon. De periode vanaf deze milde uitstorting en doorwerking van de Heilige Geest vanaf de opstanding der Rechtvaardigen is een 1000-jarige periode van God *de Heilige Geest*.

De Geestelijke inwoning van de Geest van de Vader en de Zoon wordt waarschijnlijk teveel onderschat. Jezus kon, toen Hij op aarde leefde je Broer zijn. Hij kon naast iemand staan in Zijn vernedering, en toch bleef Hij vreemd voor je. Werkelijk, de Inwoning van de Heilige Geest overstijgt de Persoonlijke aanwezigheid van Jezus, indien Jezus Zich niet zaligmakend openbaart. De *inwoning* (niet de gaven) van God de Heilige Geest is echter altijd zaligmakend. Ze is zo onnoemelijk rijk dat wij het niet kunnen bevatten. Johannes spreekt over "de Zeven Geesten, Die voor de troon Gods zijn", Openb. 1:4; "Die uitgezonden zijn in alle landen." Openb. 5:6. O, welk een zeer nauwe relatie zal Hij tussen de triomferende en strijdende Kerk onderhouden! Want de Gemeente van de Heere op aarde zal ook dan nog strijdende zijn, omdat de zonde nog niet is weggedaan. De oude mens der zonde wordt pas vernietigt bij de Hemelpoort.

Komt die Geest in de dorre doodsbeenderen van de zondige mensen, ze worden levend en staan gelijk op. Komt die Geest Christus verheerlijken in het hart, de mens wordt hemelsgezind. Verheerlijkt de Geest de Vader in de ziel, dan vloeien daar de innigste werkzaamheden uit voort, zodanig dat een mens het niet meer kan verwerken.

Het lichaam van een mens heeft behoefte aan gezicht, maar de ziel aan het geloof. *Wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen*. Dat was zo en het blijft zo.

Het geloof richt zich op dingen, die bij de mensen onmogelijk zijn, maar mogelijk bij God. Matth. 19:26. In het volle geloofsleven is de hemel op aarde en de ziel al enigszins in de hemel, en wordt vertegenwoordigd door Christus bij de Vader. Ja, de gelovigen hebben ook dan een Voorspraak bij de Vader. Hoewel de voorspraak van Christus tijdens Zijn verblijf op aarde net zoveel waarde had als nu in de hemel. Jezus is dichtbij, heel dicht bij de gelovigen. Ja, Hij woont in hen als in Zijn Tempel, 1 Kor. 3:16, enz.

Vanuit dit aspect gezien is het de vraag of Christus' Persoonlijk op aarde zou verblijven, wel van het grootste belang is?

De gelovigen hebben een groter voorrecht dan een reis te mogen maken naar Jeruzalem om Hem te zien, bij wijs van spreken. Hoewel dit oneindig, oneindig groot zou zijn. De God en Vader van onze Heere Jezus Christus woont in hen door Zijn Heilige Geest. Johannes 14: 23, etc. Deze toegang tot Hem wordt in minder dan een seconde tot stand gebracht, is Godverheerlijkend en eeuwigdurend.

7. Daniëls geloofsverwachting in de opstanding

Laten we besluiten met het levenseinde en de levendige geloofsverwachting van de profeet Daniël. Want zoals de Heere toen Daniël onderwees, zo doet Hij het nog. Niet door een zichtbare engel, maar Hij gebruikt soms de dienst van de engelen die gedachten inbrengen in het verstand. Door de bediening van de Heilige Geest leert Hij wat Hij wil en hoe Hij wil en wie Hij wil. Niet volmaakt, maar alles ten dele en zodanig, *dat de een spreekt en dat de anderen oordelen*, zegt Paulus. Dat bewaart voor geestdrijverij.

En zoals de Heere Daniël een levendige hoop gaf op Zijn belofte, zo geeft de Heere Jezus als de opgestane Levensvorst nog een levende hoop op Hem die de OPSTANDING en het LEVEN is. De lichamen van de gelovigen zullen niet blijven liggen verrotten in de aarde. Zo zeker Christus opgestaan is, zo zeker zullen zij ook opstaan. En of het dan voorafgaand aan het duizendjarig rijk zal zijn, of voorafgaand aan de Algemene Opstanding, - want Gods kinderen zullen eerst opstaan, daarna de overigen – dat mogen we aan de soevereine Rechter van hemel en aarde overlaten. Geen oor heeft het gehoord, geen oog gezien, het is in geen mensenverstand ooit opgekomen wat het zeggen wil, *waardig te zijn die Opstanding te verkrijgen*, zegt Jezus Lukas 20:35. Het is zeker en gewis, al zouden alle duivelen het tegen willen houden: Jezus opent het graf en Zijn blinkende verschijning is zo'n ongeëvenaarde Goddelijke uitstraling, dat alles voor Hem moet zwichten. Dan zal het woord geschieden: *Dood waar is uw overwinning? Hel waar is uw verderf?* 1 Kor. 15. En dan zal Hij het Koninkrijk overgeven aan Zijn Heilige Vader, opdat God alles zal zijn en in allen.

Maar gij, ga heen tot het einde, want gij zult rusten, en zult opstaan in uw lot, in het einde der dagen. Daniël 12:13

Deze woorden die de engel tot Daniël sprak roepen enkele vragen op.

Wat betekent: ***ga heen tot het einde?***

Volgens de meeste verklaarders wil het zeggen, dat de toekomstige gebeurtenissen die Daniëls volk zou ervaren, niet in zijn leven vervuld worden. De engel had gezegd: *Ga heen, Daniel, want deze woorden zijn toegesloten en verzegeld tot den tijd van het einde.* Daniël 12:9. ... *tot den tijd van het einde* wil hier in vers 9 niet zeggen, het einde van Daniëls leven, maar het einde van het 1335 jarig tijdperk.

Ga heen tot het einde, vers 12 wil zeggen, dat Daniël in geloofsvertrouwen zijn weg moet vervolgen tot het einde van zijn leven.

Dit blijkt uit hetgeen volgt: ***Want gij zult rusten.*** De rust in het graf houdt in, dat Daniëls ziel bij de Heere wordt opgenomen. Zijn lichaam ligt dan in het graf. We moeten goed onderscheiden tussen een geloofsrust in de ziel en de doodslaap in het graf. De dood is geen geloofsrust. De lichamen van de gelovigen worden tempelen van Gods Geest genoemd. Dat duurt zolang de Geest woont in de ziel. De Geest van God woonde boven het verzoendeksel in de tabernakel. De tabernakel was stoffelijk en tijdelijk. Ons lichaam is een tabernakel die in het stof gelegd wordt. 1 Kor. 5: 1-4. Realiseren we ons goed dat de dood de laatste vijand is die teniet gedaan moet worden. 1 Kor. 15:26. De dood is onze vriend niet, maar een vriend van de duivel. Hoewel de poort van de dood naar de Hemelstad leidt. Daarom staat er, dat de dood en de hel geworpen werden in de poel des vuurs, Openb. 20: 14. De apostel zegt nadrukkelijk, dat de duivel het geweld des doods heeft, Hebr. 2: 2. Christus heeft die dood door Zijn dood en opstanding teniet gedaan in Zijn Persoon en zal het doen voor Zijn kinderen wat hun lichaam betreft in de opstanding der rechtvaardigen. *Zowel die opstanding van de martelaren die plaats vindt voorafgaand aan het duizendjarig rijk, als die opstanding der rechtvaardigen die uitdrukkelijk voorafgaat aan de algemene opstanding van alle goddelozen*, 1 Thess 4:15-17.

Wat betekent: ***en gij zult opstaan in uw lot?***

Een lichamelijke opstanding uit de dood. In het Hebreeuws staat er: *naar*, tot, aan, tegenaan, *uw lot*; het Hebr. betekent ook *bestemming*, doel, enz. Het lot, is een zinspeling op de erfenis die door het lot aan Israëls stammen werd toebedeeld. Wat is deze erfenis?

Voor Israël was het de vervulling van de belofte van God aan Abraham, nl. het land Kanaän. Dit land was een type van de vervulling van aardse en geestelijke goederen van het Genadeverbond. *Wij die geloven gaan in de rust*, Hebr. 4:3. De geloofsrust in dit leven en de zalige rust van de ziel na het sterven en de eeuwige zalige rust van ziel en lichaam na de Algemene Opstanding.

Maar er is meer. In Daniëls tijd geloofden Gods volk in de Opstanding der rechtvaardigen, die met de komst van de Messias zou plaatsvinden. Johannes op Padmos bezat ook dat geloof, waarin hij uitvoerige onderwezen wordt door een engel. Openbaring 20. Deze engel leert Johannes dat er een *opstanding van martelaren* en een aantal trouwe gelovigen zal plaats vinden voorafgaand aan het Duizendjarig rijk; zoals we hierboven hebben gezien.

Het is goed mogelijk dat de engel die tot Daniël spreekt hier ook het oog op heeft. Deze opstanding der Rechtvaardigen waar Daniël deel in zal hebben, is zijn *bestemming*, of erfenis. De opgestane personen zullen regeren met Christus.

Sommige theologen vatten dit letterlijk op, dat Christus lichamenlijk een zetel zal hebben op aarde. Maar vergelijken we hun visie met de openbaring van Christus aan Johannes op Padmos, schijnt dit niet overeen te komen met de oneindige waardigheid van Zijn Persoon. Johannes viel dood aan Zijn voeten. Een mens kan de verheerlijkte Christus niet zien en leven, zonder buitengewone bewerking van de Geest.

Wat meer met de regelmaat van de Schrift overeenkomt is, dat de opgestane rechtvaardigen met Hem heersen vanuit Zijn hemelse residentie. Daarom zegt Jezus van de opstanding der rechtvaardigen: 'Maar die waardig zullen geacht worden die eeuw te verwerven en de opstanding uit de doden, zullen noch trouwen, noch ten huwelijk uitgegeven worden; want ze kunnen niet meer sterven. Want zij zijn *de engelen gelijk* en zij zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen der opstanding zijn.' Lukas 20: 35, 36. Als *die eeuw* waarvan Jezus spreekt in de eindeloze eeuwigheid zou zijn, zou Hij niet spreken over trouwen e.d., noch over *die eeuw*; want Jezus geeft heel duidelijk een tijdsaanduiding aan.

Wat is: ***in het einde der dagen?***

In het Hebreeuws staat hier weer de ל (de Lamed): tot, naar het einde van de dagen. In Daniël 11:35 staat een soortgelijke tekst: *En van de leraars zullen er sommigen vallen, om hen te louteren en te reinigen, en wit te maken, tot den tijd van het einde toe; want het zal nog zijn voor een bestemden tijd*. In de tekst vers 35, wordt de tijd van het einde óók voor (Hebr. tot) een *bestemde tijd* genoemd. Het is de 1335 jarige periode. Deze eindigt niet op het einde van de wereld, maar ze eindigt met de verlossing van het volk van Israël. De verlossing van de Syrische overheersing - de koning van het Noorden - door de Makkabeëen was een type van deze verlossing *in het laatst of het einde der dagen*. Door deze verlossing kon Israël weer de Heere dienen volgens Zijn eigen voorschrift.

Daniël werd van zijn Opstanding der Rechtvaardigen ten volle verzekerd. Of hij opgestaan is, toen veel heiligen opstonden en met Jezus uit hun graf gingen om velen te verschijnen te Jeruzalem, is onbekend. Of Daniël zal opstaan bij de bekering van Israël en velen zal verschijnen op die geestelijke en verborgen manier zoals bij Jezus opstanding is ook onbekend. De Heere weet het. In ieder geval is wel duidelijk dat opgestane mensen aan andere heiligen kunnen verschijnen zonder dat hun omgeving dat merkt. God is een God van wonderen. Hij is een God der levenden en niet der doden. God is een aller-

volmaakste Geest en kan onze geest net zo gemakkelijk bereiken als Hij wil; ons lichaam eveneens.

De uitdrukking *in het einde der dagen*, of, *in het laatst der dagen* is volgens gelijksoortige teksten in de Bijbel de tijd van de laatste periode van verdrukking van Israël en Christus' kerk op aarde, of de tijd van haar laatste verlossing op de wereld; en niet de dag van Christus' wederkomst. Dat is geen tijd en geen eeuw, maar eeuwigheid. Zie de onderstaande teksten:

Jeremia 30:24. *in het laatste der dagen zult gij daarop letten.*

Ezechiël 38:8 en 16. *Na vele dagen zult gij bezocht worden; in het laatste der jaren zult gij komen in het land, dat wedergebracht is van het zwaard,*

Hoséa 3:5. *Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren, en zoeken den HEERE, hun God, en David, hun Koning; en zij zullen vrezende komen tot den HEERE en tot Zijn goedheid, in het laatste der dagen.*

Dr. John Gill verklaart Daniël 12:13 als volgt:

Maar gij, ga heen tot het einde, want gij zult rusten, en zult opstaan in uw lot, in het einde der dagen.

Dr. Gill schrijft in zijn Bijbelverklaring:

"Bereid u voor op de dood en verwacht dat u onder de macht daarvan in het graf zult liggen; tot het einde van de wereld, tot de morgen van de opstanding. Want gij zult rusten van alle moeite en arbeid, van alle zonde en verdriet. Dat is, zijn lichaam in het graf, zijn ziel in de boezem van Christus. En gij zult staan in uw lot aan het eind van de dagen. Wat betekent, dat hij zou opstaan uit de dood, ***zijn aandeel hebbend in de eerste opstanding, zijn aandeel in de heerlijkheid van de Millennium-staat, en zijn deel in de hemelse erfenis der heiligen.***

Kanaän was hiervan een type, dat door het lot werd verdeeld aan de kinderen van Israël. En het geloof en de hoop hiervan deed hem tevreden zijn en vergenoegd; gelovende de vervulling van alles wat hem werd aangetoond, en uitziende naar de zaligheid die werd hem was beloofd.

Hiermee komt overeen de parafrase van Jacchiades:¹ 'Maar gij, Daniël, ga naar het einde van uw leven in deze wereld; en na uw dood, rust in de rust van het Paradijs, en aan het einde van de dagen zult gij opstaan en leven in de opstanding van de doden, en zal uw goede bestemming (erve) genieten in de toekomstige wereld'"

Tot zover dr. Gill.

Als die geloofsverachting in ons hart gewerkt wordt, zoals bij Daniël, bij Dr. Gill en zo'n groot aantal anderen, dan hebben we alle reden om te zingen, ja om te juichen, in God verblijd. O, wat leeft de levende kerk toch ver verwijderd van de heerlijke bestemming die hen te deel zal vallen! De Heilige Geest is het Onderpand van de toekomstige Erfenis. Niet alleen Zijn gaven, maar de inwoning in de ziel van de Persoon Zelf, Die de rechtvaardigen van de Vader en de Zoon hebben ontvangen. Wat een reden te midden van zoveel kruis en druk zich in de HEERE te verblijden!

Als dit geloof in een levende Jezus, Die de Eerstgeborenen uit de doden is, levendig mag beoefend worden, dan kunnen we zingen uit Psalm 106 vers 3. Daarin komt de bede naar voren om 'dat gezegende erfdeel te mogen ontvangen met de heiligen in het licht.'

¹ Rabbi Jozef, de zoon van David, de zoon van Jozef Jachia, in de volksmond Jachiades, stierf 1539; hij schreef een Parafrase over Daniel, gepubliceerd in Amsterdam, 1633.

*Geef dat mijn oog het goed' aanschouw
't Welk Gij uit onbezweken trouw
Uw uitverkoor'nen toe wilt voegen.
Opdat ik U mijn Rotssteen noem',
En delend in Uws volks genoeg,
Mij met Uw erfdeel blij beroem'.*

8. De toekomstig glorie van Jeruzalem en de Kerk wereldwijd

volgens de profetie van de Opperste Wijsheid, beschreven door Lucas

In Spreuken 8 voert Salomo de Opperste Wijsheid in: *Ik was een voedsterling bij Hem, ... en spelende in de wereld Zijns aardrijks en Mijn vermakingen zijn met de mensenkinderen.* De Opperste Wijsheid is na de diepe val van het mensdom Zelf afgedaald in de mensenwereld, *in de gelijkheid van zondig vlees*. Johannes zegt: *In den beginne was het Woord ... en het Woord is vlees geworden.* Het Hebreeuwse woord *dabar*, betekent woord, daad, zaak, etc. Als het op Christus wordt toegepast gelden al deze drie betekenissen. De eeuwige Wijsheid schiep, sprak, en voert zaken uit in één moment. Hebr. 1:2.

De Opperste Wijsheid is de auteur van de heilige Schrift. De eerste vertolker van Gods woord was Mozes. Hij heeft de wet (door)gegeven aan Israël. Een openbaring van Gods wil, voor onze woorden, werken en daden. Het is tevens een bekendmaking van de wil van de Vader om eens Zijn Zoon te zenden en daarbij een uitvoerige beschrijving van het verzoeningswerk door de ceremoniële wetten. Daarbij voorzegt Mozes wat het Joodse volk in toekomstige tijd zou overkomen. Zie de laatste hoofdstukken van Deuteronomium. Daarna zond de Heere Zijn knechten, profeten ed. om de lotgevallen van Zijn kerk te voorzeggen, niet alleen vóór de komst van de Messias, maar ook daarna, ja tot het einde van de wereld.

Jer. Burroughs heeft zich in deze profetieën verdiept en een kort en pittig verslag ervan beschreven, aangevuld met de profetie van Johannes in de Openbaring.

Er is meer. Ook de evangelisten geven de verslagen weer van Jezus Die als Opperste Wijsheid wist wat er in toekomstige tijden zou plaatsvinden. Eigenlijk is Lucas de evangelist die het meest de toekomstig heerlijkheid van Jeruzalem en de Kerk van Christus in de wereld heeft beschreven.

Lukas is een Griekse naam. Hij is volgens de overlevering een heiden die tot het geloof in Christus is gekomen. Uit de aard van zijn evangeliebeschrijving schijnt het, dat hij zich tot *gelovige heidenen* richt. Mattheus richt zich meest tot de *Joden*. En van de opvallendste verschillen is bijvoorbeeld de naam van de Nieuwe Testamentische kerk. Bij Mattheüs komen we circa 5 keer het *Koninkrijk Gods* tegen en 32 keer het *Koninkrijk der hemelen*. De laatste uitdrukking is puur Joods zoals die in de tijd vóór Christus al onder Gods volk in gebruik was.

Lukas schrijft circa 33 keer in zijn evangelie en 7 keer in de Handelingen der apostelen over het *Koninkrijk Gods* en nergens over het koninkrijk der hemelen.

Uit vergelijking van deze teksten is het duidelijk dat beide apostelen met het koninkrijk bedoelen *de kerk van Christus tijdens Zijn leven op aarde en in de volgende tijd*.

Jezus deelt de tijdperken door Lucas beschreven, als volgt in:

Ten 1e. De tijd tot de verwoesting van Jeruzalem, Lucas 17:20-37.

Ten 2e. Vanaf de verwoesting tot de tijd van de wederkeer van de Joden naar Jeruzalem. Lucas 21:24.

Ten 3e. De tijd vanaf wederoprichting van het koninkrijk Gods over Israël. Handelingen 1:3 en 6. Handelingen 3:19

Ten 1e. De tijd tot de verwoesting van Jeruzalem, Lucas 17:20-37

De inhoud van de toespraak van Jezus in Lucas 17 is het antwoord op de vraag van de farizeeën, *wanneer het koninkrijk Gods zal komen?* Jezus antwoordt daarop aan de

farizeeën: *het Koninkrijk Gods is binnen ulieden*, Lukas 17:21. Dat wil dus zeggen, binnen of onder het Joodse volk. Zie kanttek. Statenvert.

Verder zegt Jezus in vers 22: *Gij zult begeren een der dagen van de Zoon des Mensen te zien, maar die niet zien*. De discipelen hadden een grote begeerte naar het koninkrijk van God onder het volk van Israël in een vrije staat, verlost van de Romeinen. Opdat ze de Heere volgens de inzetting van Mozes in de gehele wetgeving onbelemmerd konden dienen. De meeste verklaarders leggen dit ook uit, dat *een der dagen van de Zoon des Mensen te zien*, de tijd is wanneer Jezus in Zijn persoonlijke tegenwoordigheid Zich als Koning zal openbaren en Zijn gerichten en oordelen zal uitoefenen over de vijanden van Israël. *Maar ze zullen die niet zien*. 40 jaar later zal de Zoon des Mensen komen tot ondergang van Jeruzalem inclusief de hele tempeldienst, door de Romeinen; die als standaard in hun banier een *arend* hadden, vers 37. Dit vreselijk oordeel over Jeruzalem is tevens een sprekend type van de verwoesting van de wereld en al de kerken bij het allerlaatst eindgericht.

In Daniël 7:9-14 lezen we de profetie over de gerichten betreffend het vierde, of Romeins/ Roomse wereldrijk. Er staat in vers 13, *dat er Een kwam met de wolken, als eens mensen Zoon die de heerschappij voerde en Zijn Koninkrijk vestigde*. Let op de overeenkomst met *een der dagen van de Zoon des Mensen te zien*, zoals Lukas het schrijft. Het is zeker niet het eindoordeel volgens het tekstverband in Daniël en Lucas, al kan het zeker een voorspel, een type zijn. Er komen nog méér bijzondere dagen van de Mensenzoon.

Lucas schrijft in **hoofdstuk 21 vers 5 tot en met 36** wat Jezus verder heeft voorzien over *één der dagen van de Zoon des mensen*. In vers 5 en 6 spreekt Jezus over de verwoesting van de tempelgebouwen. De discipelen vroegen Hem wanneer dit zal gebeuren en wat eraan vooraf gaat, vers 7. Jezus antwoordt, *dat velen komen en zeggen: ik ben de Messias, of de Christus maar dat ze het niet moeten geloven*. De bedoeling van deze valse Messiasen was, het volk te beïnvloeden om hen te doen geloven dat zij bestemd waren van God om Israël te verlossen uit de overheersing van de Romeinen.

Voorafgaand aan de grote verwoesting van het Joodse volk, zullen de mensen de discipelen en hun volgelingen vervolgen, vers 14. Het is een beeld, of een afspiegeling van de vervolging door de antichristelijke volken en machten.

In vers 20 zegt Jezus, *als vreemde legers Jeruzalem gaan omringen is hun val nabij*. De beschrijving van Jeruzalem en Juda's ondergang vanaf Lucas 21:5-20 komt enigszins overeen met hetgeen Jezus in Lukas 17 heeft voorzien.

Joël noemt in hoofdstuk 3 en 4, vier keer *de dag des Heeren*, als hij spreekt over de dag van verwoesting van Jeruzalems stad en tempel door de Chaldeeën. Wellicht als een profetisch type van de grote verwoesting door de Romeinen.

Ten 2e. Vanaf de verwoesting van Jeruzalem tot de tijd van verlossing van de overheersers. Lucas 21:24.

Na de verwoesting van Jeruzalem volgt in vers 24 het meest *opzienbarend kenmerk* van deze lange periode. *En zij zullen vallen door de scherpste des zwaards en gevankelijk weggevoerd worden onder alle volken. En Jeruzalem zal van de heidenen vertreden worden, totdat de tijden der heidenen vervuld zijn*.

Vers 25, 26 en 27 is een samenvatting van de toestand onder *alle volkeren*, (vers 24) in de wereld. Die toestand duurt vanaf het einde van Jeruzalems vertreding door vreemde heersers, *tot aan de komst van de Zoon des Mensen, in een wolk met grote kracht een heerlijkheid*. De *wolken* zijn een beeld van de zichtbare ontzagwekkende tekens van de tegenwoordigheid van de Zoon des Mensen, Die vanuit de Hemel Zijn werk op aarde doet. Burroughs toont duidelijk aan dat de *dagen van de Zoon des Mensen* (vers 36) niet uitsluitend zien op de allerlaatste grote gerichtsdag over alle mensen vanaf Adam. Dan zijn

er geen dagen, maar dan is het onherroepelijk eeuwigheid. Diverse Bijbelverklaarders zeggen: “De dingen hier gemeld zien op zaken welke in die tegenwoordige eeuw het tegenwoordig geslacht zou geschieden”, vers 28. Het schijnt dat Paulus in Romeinen 11:12 de echo van de *tijden der heidenen vervuld*, laat klinken. *En indien hun val de rijkdom is der wereld; en hun vermindering de rijkdom der heidenen, hoeveel temeer hun volheid!*

Vers 36. *Die dag van de Zoon des mensen* ziet voornamelijk op de ondergang van de vijanden van het Joodse volk na hun terugkeer naar Jeruzalem, een meerdere uitbreiding en vergroting van de Christelijke kerk dan tevoren.

Het is merkwaardig dat in de laatste eeuw deze tekst toegepast wordt op het allerlaatste oordeel. Maar dit komt eigenlijk niet overeen met de woorden van Jezus. Jezus zegt: *uw verlossing is nabij* in vers 28; *de zomer is nabij* in vers 30 en *het koninkrijk Gods is nabij*, vers 31.

- *Uw verlossing is nabij*, wil zeggen als de volken in grote benauwdheid en twijfel verkeren en hun hart zal bezwijken van de dingen die de aarde overkomen zullen. Vers 25 en 26. Wel is de uitdrukking: *uw verlossing is nabij*, goed van toepassing voor Gods Koninkrijk in de tijd zowel als voor hun eeuwige verlossing na het laatste eindgericht.
- Het laatste oordeel wordt nooit genoemd: *Dat de zomer nabij is*. Deze uitdrukking past op de grote verlossing van het Joodse volk en het nieuwe leven voor Gods kerk.
- *Het koninkrijk Gods is nabij*, is in dit verband een voorzegging dat de verdrukte Kerk des Heeren en nadat Jeruzalem verlost is van de heidenen, het koninkrijk Gods zal bloeien als ooit tevoren onder Israël en de volken. Zoals Johannes de Doper dit ook preekte voordat Jezus kwam: *het koninkrijk der hemelen is nabijgekomen*.

Jezus bevestigt Zijn voorzegging in vers 32 en 33. *De hemel en de aarde zullen voorbijgaan maar Mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan*. Dit houdt in, dat alles wat Jezus voorzegt heeft over de voorgaande zaken zeker en gewis vervuld zullen worden, zo zeker als dat de hemel en de aarde vast staan. Jezus voegt erbij: *Mijn woorden zullen niet onvervuld voorbijgaan*, vers 32. Dit geslacht, (van de Joden) zal niet voorbijgaan.

Sommigen vatten het op dat dit het einde van de wereld betekent; de hemel en aarde gaan gelijk voorbij als de beloofde verlossing (vers 28) door de Heere wordt uitgewerkt. Maar dit komt niet overeen met de samenhang. Het hele verband loopt hierop uit, dat de Joden eeuwenlang verstrooid zullen worden, maar daarna Jeruzalem herbouwen en het koninkrijk Gods - wat van het Jodendom aan het heidendom is overgegaan, - weer hersteld wordt in Israël.

We moeten ook met verwondering opmerken, dat de gehele rede van Jezus door Lukas vermeld, over de toekomst van toen en wat nu nog volgt, helemaal chronologisch of in tijdsvolgorde wordt beschreven.

De *komst van de Zoon des mensen* wordt in de Bijbel diverse keren genoemd, echter met verschillende betekenis.

In Lukas 21 vers 36. *Waar dan te allen tijde, biddende dat ge moogt waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen die geschieden zullen, en te staan voor de Zoon des mensen*.

Vers 27. *En alsdan zullen ze de Zoon des mensen zien komen in een wolk met grote kracht en heerlijkheid*. In het verband van deze tekstwoorden blijkt duidelijk dat de komst van de Zoon des mensen hier een komst is tot Zijn kerk, en met name tot Zijn broeders naar het vlees, de Joden.

Mattheus 10:23 zegt de Heere Jezus tegen Zijn discipelen: *Gij zult uw reis door de steden Israëls niet geëindigd hebben, of de Zoon des mensen zal gekomen zijn*. Matth. 16:28. *Er*

zijn sommigen van die hier staan, dewelke de dood niet smaken zullen, totdat zij de Zoon des mensen zullen hebben zien komen in Zijn koninkrijk. Zie ook Mattheus 19:28. En Mattheus 24:27. Deze teksten spreken over de komst van de Zoon des mensen. Ook in Mattheüs hebben ze een andere betekenis dan Zijn komst in de grote Oordeelsdag.

Ten 3°. De tijd vanaf wederoprichting van het koninkrijk Gods over Israël. Handelingen 1:3 en 6. Handelingen 3:19.

De grote vraag is of de discipelen dat zo begrepen hebben?

Wanneer we in Handelingen 1 lezen, blijkt dat de discipelen nog vast blijven zitten in de gedachte dat binnen korte tijd Jezus krachtig en duidelijk Zijn koninkrijk zichtbaar en uitwendig zou herstellen en oprichten onder het Joodse volk. Velen zeggen, dat is een lage aardsgezinde gedachte van hen. Nee, de discipelen hadden maar één verlangen, dat Christus de Koning van de Joden de dienst van God, de eer van Zijn vader zou herstellen in Israël, door Jezus aards koningschap. *Heere, zult Gij in deze tijd aan Israël het koninkrijk wederoprichten?* Grieks: restaureren. Tijd staat hier in het enkelvoud.

De Heere Jezus wijst die mening af. De discipelen moeten het Evangelie van het koninkrijk Gods gaan preken door de toenmaals bekende wereld. Dat was hun taak zolang ze leefden. Vervolgens zegt Jezus in vers 7: *Het komt u niet toe te weten de tijden en gelegenheden die de Vader in Zijn eigen macht heeft gesteld.* Grieks woordenboek: *tijden* in het meervoud, kan ook vertaald worden: tijdruimte, volgorde van tijden, tijdsduur, tijdperken. Gelegenheden betekent in het Grieks: *jaargetijden, goede tijdsgelegenheid, gunstige ogenblikken.*

Jezus' antwoord doet ons denken aan het herstel van Jeruzalem in fasen en niet op éénmaal. Jezus geeft geen verdere aanwijzing van de tijd van vervulling, maar blijft bij hetgeen Hij enkele dagen vóór Zijn sterven al gesproken had, over de tijd van Jeruzalems verwoesting. Dat was ca. 45 dagen geleden. Thans spreekt Jezus Zijn laatste belofte uit voor Zijn hemelvaart, als Zijn testament. Deze aanwijzing van Jezus over het tijdperken van de oprichting van het koninkrijk Gods in Israël, volgens de wil van de Vader is immers voldoende voor hen. Ze vertrouwden Jezus en ze vertrouwden Zijn Vader. Ze waren aan Beiden met innige banden van liefde verbonden. Jezus zegt in feite dat deze belofte de absolute wil, de macht en de vrijmacht van de Vader vertolkt, waarvan Hij de exacte tijd niet heeft geopenbaard. Deze eeuwige verlustiging van Zijn Vader is ook de vermaking van de Zoon en de blijde verwachting van de Kerk van de Heere in de hemel. En wat zien de engelen daarnaar uit! Ze weten veel meer van deze zaken dan wij.

O, hoe ernstig is de verachting of verdraaiing van Jezus' beloften! Dat geeft donkerheid over de onvervulde profetieën. Sommigen zeggen: ik heb toch genade, dan hoeft je dit niet te geloven. Anderen van Gods volk doen het ook niet. Hoe intens droevig. Zó wordt God Geest uitgeblust! Als de genoemde zaken door de Opperste Wijsheid zijn uitgesproken, hoezeer moesten wij ons er ook in verblijden en Jezus' opdracht vervullen: Bidt, *Uw koninkrijk kome!*

Let nog op het meervoud: *tijden en gelegenheden die toekomstig zijn.* Jeruzalem zal dus in tijdsvolgorde hersteld worden. Velen leggen het zo uit, dat het de wil van de Vader is, het koninkrijk aan het eind van deze tijden op te richten in de hemelse heerlijkheid. Dat is volkomen in strijd met de woorden van Jezus. De eeuwige zaligheid wordt geen tijdperk of gelegenheid genoemd. Wel wordt het laatste Oordeel een dag genoemd *na de tijden der onwetendheid en bekering*, in Hand. 17:30 en 31.

De discipelen kregen dus de belofte van de Heilige Geest die na weinig dagen zal uitgestort worden. Jezus zei bovendien: *Hij zal u in al de waarheid leiden ... en u*

toekomstige dingen verkondigen, Joh. 16:13. Daar behoorde ook de herbouw van Jeruzalem bij. Op dit geloofsvertrouwen hebben ze gepreekt en zijn ze zalig gestorven.

Er is nog iets belangrijks: de connectie Lukas-Paulus.

Lukas heeft de Handelingen van de apostelen beschreven. Uit de zeereis van Paulus naar Rome was hij een medepassagier zoals blijkt uit de wij-vorm waarin hij schrijft. Nu, als Paulus in die tijd reeds zijn brief aan de Romeinen had geschreven, heeft Lukas daar ongetwijfeld kennis van gehad. En zo niet, dan kon hij van Paulus persoonlijk horen wat er met het volk der Joden zou gebeuren in de toekomst.

Paulus heeft in Romeinen 11 een uitvoerige beschrijving gegeven over de verwerping van Joden voor een bepaalde tijd en de weder aanneming van hen. Vers 12: *En indien hun (Joden) val de rijkdom is der wereld en hun vermindering de rijkdom der heidenen; hoeveel te meer hun volheid! ... Wat zal de aanneming wezen anders dan het leven uit de doden?*

Die weder aanneming zou zijn als een leven uit de doden, niet alleen voor de Joden, maar de samenhang van het hoofdstuk toont heel duidelijk aan, dat het een levend uit de doden zou zijn voor de wereld. Er staat niet direct voor de kerk, want het is duidelijk wanneer het evangelie van het koninkrijk Gods met kracht gepredikt wordt en deze gezegend door de Heilige Geest in de wereld, en er menigten zullen toe gebracht worden tot de het koninkrijk Gods, dan zal dat ook tegelijkertijd nieuw leven aan de Christelijke kerk geven. Bunyan schrijft zo terecht, dat deze voorzegging impliceert dat de kerk dan als dood zal zijn. Hij vergelijkt de kerk van Christus bij de 2 getuigen beschreven in Openbaring 11. Dan zal de zaak en naam van Christus bijna als begraven en bijna als dood op de aarde liggen. Maar door de Geest van God wordt er nieuw leven ingeblazen in kerk van Christus wereldwijd. En de schakel hiertoe, zegt Paulus, *is de bekering van de Joden*.

Er is nog iets van groot belang wat onze aandacht vraagt. De connectie Lucas-Petrus.

Lukas heeft ook omgang met Petrus gehad, want hij heeft een aantal facetten uit Petrus' leven beschreven. En Petrus heeft de lessen van Jezus die hij niet geheel verstond terwijl Jezus nog leefde, niet vergeten. Hij en de apostels kregen dierbare goddelijke uitleg in de laatste minuten voordat Jezus naar de hemel opvoer.

In Handelingen 3:19 staat de toespraak van Petrus in de tempel tot Israëlitische mannen. Petrus doet een ontroerende toespraak over hun verloochening van Christus. Vanaf vers 13 tot vers 18. Hij zegt in vers 15: *En de Vorst des levens hebt gij gedood*, enz. Vers 17: *Broeders, ik weet dat gij het door onwetendheid gedaan hebt*. Dan maakt hij een toepassing in vers 19 en 20. *Betert u dan en bekeert u opdat uw zonden mogen uitgewist worden, wanneer de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn van het aangezicht des Heeren en Hij gezonden zal hebben Jezus Christus die u tevoren gepredikt is. Welken de hemel moet ontvangen tot de tijden der wederoprichting aller dingen, die God gesproken heeft door de mond van al zijn heilige profeten van alle eeuwen*.

- *wanneer ...* Het voegwoord ὅπως heeft volgens kenners van het Grieks nooit de kracht van 'wanneer'; beter: zodat, zodra als, dat zou kunnen. Een vergelijkbaar taalgebruik lezen we ook met betrekking tot Elia Matth. 17:11. En Jezus antwoordde en zei: *Elia zal wel eerst komen en alles wederoprichten*, enz.; dat wil zeggen, de leerstelling dat Elia zou komen, is waar; hoewel Jezus er onmiddellijk aan toevoegt, *dat het al had plaatsgevonden*.
- *... wanneer de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn*. De Griekse woorden kunnen ook vertaald worden: *de seizoenen van verfrissing, verkwikking*. Opvallend is de overeenkomst met de beschrijving van Lucas in Handelingen 1:7 *de tijden en gelegenheden die de Vader in Zijn eigen macht heeft gesteld*. In beide

uitdrukkingen worden tijden in het *meervoud* geschreven. In de hemel heeft dit geen plaats. We moeten er ook op letten, dat *verkoeling van het aangezicht des Heeren* in de oosterse begrippen een grote zegen is. Want ieder weet uit de Schrift dat hitte in het Midden-Oosten ondraaglijk kan zijn. Een dag zonder water in de zon is het einde van je leven. Deze tijd *van verkoeling* moeten de Joden ter harte nemen. De Joden kregen nog 40 jaar verkoeling van het aangezicht des Heeren in het Joodse land, in zover dat het Evangelie gepreikt werd en de Christelijke gemeenten gesticht. Hoewel de kerk verdrukt werd en vervolgd in het Joodse land, het Evangelie van zaligheid door de prediking van Jezus Christus was een verkoeling in de hitte van vervolging. *De profeten hebben deze dagen ook tevoren verkondigd*, Hand. 3:24. En in vers 26 zegt Petrus, *dat God Zijn kind Jezus heeft gezonden tot u om u te zegenen en af te keren van de boosheid*. Dit is de verkoeling die Petrus beoogt. Het betekent dat Christus nu wordt gezonden en door Zijn apostelen wordt gepredikt door Zijn Geest.

Dikwijls wordt het negatief opgevat dat verkoeling ziet op de vermindering of wegnemen van het vuur van liefde van de Heere. Men legt het zo uit: Nu wordt Christus nog gepreikt maar niet lang, dan volgt de ondergang en komen de *tijden* (eeuwen) van toorn van de Heere. Eeuwigheid betekent in de Schrift, een mensenleven, eeuwenlang of de eindeloze eeuwigheid. God alleen is van eeuwigheid tot eeuwigheid.

- ... en Hij gezonden zal hebben Jezus Christus die u tevoren gepredikt is. De zin staat in de toekomstige tijd alsof Christus nog moet komen. Nee, het is net alsof Petrus de profetieën in zijn gedachten heeft die van deze tijd geprofeteerd hebben: *die God gesproken heeft door de mond van al Zijn heilige profeten van alle eeuwen*. Al de profeten van Samuël aan, vers 24. Met andere woorden: Jezus is gezonden en nu worden deze profetieën vervuld.
- Ook zegt Petrus: ... *welken de hemel moet ontvangen tot de tijden van de wederoprichting aller dingen*. De hele toespraak van Petrus sluit naadloos aan bij de afscheidswaarden van Jezus, vlak vóór Zijn hemelvaart. Hand. 1:7: Jezus zegt: *Het komt u niet toe te weten de tijden en gelegenheden die de Vader in Zijn eigen macht heeft gesteld*. De engelen die de apostelen onderwijzen nadat Jezus opgevaren was, zeggen daarbij: *Deze Jezus Die van u opgenomen is in de hemel, zal also komen, gelijk gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren*. Hand. 1:11. Het is heel frappant dat Petrus bijna dezelfde woorden gebruikt, Hand 3:20. *Welken de hemel moet ontvangen tot de tijden der wederoprichting aller dingen*. Hij begreep heel goed wat de engelen bedoelden. *Tijden* kan ook *jaargetijden* vertaald worden. Het betekent nooit de eeuwige zaligheid. Dus Jezus moest naar de hemel opvaren en bij Zijn Vader in de heerlijkheid van de hemel Zich verblijden met de Engelen en Zijn zeer beminde Bruidskerk. Maar dan volgt voor de Joden een ander tijdperk. De tijd van de toorn van God op vreselijke manier uitgestort over het Joodse volk. Blijft het dan daarbij?
- *De tijden van de wederoprichting aller dingen* komt. Dikwijls wordt het uitgelegd dat die tijd betekent, *het herstel van alles in de eeuwigheid*. Of het woord *tijden* ooit in de Bijbel voorkomt met betekenis van eeuwigheid, kunnen wij nergens bij een goede uitlegger van de heilige Schrift lezen. Weliswaar wordt deze tekst ook door predikanten aangehaald met een goede bedoeling wanneer ze spreken over de eeuwige zaligheid. Maar de eeuwigheid *tijden* noemen is absurd. Er blijft niets anders over, uit vergelijking met de andere teksten door Lukas en Paulus genoemd, *dat de tijden der wederoprichting aller dingen* de heerlijke staat van Christus' Kerk op aarde is. Christus komt en regeert door Zijn Geest. De *tijden* van de *wederoprichting aller dingen* ziet dus op de *wederoprichting*

of *wederaanneming* van het Joodse volk. En daar mee samengaan de *tijd* van de geestelijke *wederopstanding* van de christelijke kerk wereldwijd. Dit wordt in Openbaring 20:1-6 *eerste opstanding* of *wederlevend* worden genoemd. Maar de *overigen der doden* werden niet *wederlevend* totdat de *duizend jaren* geëindigd zijn. Zie ook Psalm 85. Lukas 15:32. In Lukas 2:34 zegt Simeon tot Maria: *Zie, Deze wordt gezet tot een val en opstanding veler in Israël.* Hier heb je weer hetzelfde woord opstanding, wat over nieuw geestelijk leven spreekt.

Jer. Burroughs legt deze wederkomst van Jezus uit als Zijn tegenwoordigheid bij Zijn kerk. *"Wanneer Jeruzalem zal worden opgebouwd tot een lof van de hele aarde zal de heerlijke aanwezigheid van Christus zijn dat Hij onder hen zal wonen.* Ik zeg, de heerlijke *aanwezigheid* van Christus. Ik zeg niet, de *Persoonlijke aanwezigheid* van Christus in Zijn lichaam. Dat zou argumenten en veel discussie vereisen."

M. Meade schrijft in zijn boek: *Leven in de doodsbeenderen* hierover:

"Het eerste middel tot hun bekering zal een teken uit de hemel zijn; door de verschijning van Christus. 'Alsdan zal in den hemel verschijnen het teken van den Zoon des mensen; en dan zullen al de geslachten der aarde wenen' (Matth. 24:30). Sommigen verstaan dit van de wonderlijke openbaring van Christus ten einde de Joden te bekeren. Openbaring 11:19 kan daarover enig licht geven. Daar staat: 'De tempel Gods in den hemel is geopend geworden, en de ark Zijns verbonds is gezien in Zijn tempel'. Onder deze ark moet Christus verstaan worden. Nu, de ark des verbonds wordt in de hemel gezien bij het blazen van de zevende bazuin. ***Dan zal Christus zichtbaar verschijnen, en bij het beginnen van deze bazuin zullen de Joden bekeerd worden.*** Dus het blijkt, dat de bekering der Joden, wanneer die zal gaan komen, niet slechts bewerkt zal worden door het gewone middel van de Evangelieprediking, maar door een wonderlijk gezicht uit de hemel.

En hetgeen deze opmerking blijkt te bevestigen, is de wijze van Paulus' bekering. 'Daarom is mij barmhartigheid geschied, ... tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwigen leven' (1 Tim. 1:16). Waarom? Dat moet slaan op de wijze van zijn bekering, die met een ***lichamelijk gezicht van Christus begon.*** Een gezicht uit de hemel bekeerde Paulus. Christus verscheen zó aan hem om hem te bekeren, *dat hij tot een voorbeeld kon dienen van Gods genade en van de wijze waarop God bij de Joden werkt.* Zach. 12:10."

I. Da Costa en veel andere godvrezende Messias belijdende Joden, menen dat Christus Persoonlijk op aarde zal verschijnen en 1000 jaar regeren vanuit Jeruzalem.

Om te besluiten met diverse komsten van de Zoon des Mensen:

1. De komst van de Zoon des mensen was bij Zijn geboorte in de wereld.
2. De Zoon des mensen kwam in Zijn openbaar optreden na Zijn doop.
3. De Zoon des mensen kwam om Zijn leven en bitter lijden te voltooien in het graf en al de profetieën te vervullen.
4. De Zoon des mensen kwam tot nieuw leven in Zijn glorieuze opstanding.
5. De Zoon des mensen kwam door het uitstorten van Zijn Heilige Geest op Joden en Jodengenoten. Hand. 1.
6. De Zoon des mensen kwam door het uitstorten van Zijn Heilige Geest onder de heidenvolken, Handelingen 10 en 11.
7. De Zoon des mensen kwam in het ontzagwekkende oordeel over Juda en Jeruzalem en de verstrooiing van de Joden over de hele wereld.
8. De Zoon des mensen kwam in Zijn grote werk, door Zijn kerk uit de verdrukking te verlossen tijdens de regering van keizer Constantijn de Grote, circa 306-312.

9. De Zoon des mensen kwam op een duidelijk manier in de tijd van de Reformatie in de 16^e eeuw.
10. De Zoon des mensen zal komen om Zijn beloften en die van de profeten van oude tijd te vervullen in de bekering van Israël en de volken.
11. De Zoon des mensen zal komen in Zijn heerlijkheid in het einde van de wereld om de doden op te wekken en de wereld te oordelen.
12. De Zoon des mensen zal komen in Zijn eeuwige Heerlijkheid met al de opgestane heiligen samen met de heilige engelen, om Zijn onuitsprekelijke heerlijke bruiloft te vieren met Zijn Bruid, de lievelingen van Zijn Vader, door Zijn Heilige Geest.

Als wij bidden, of de Vader in Christus in de toekomstige tijden en gelegenheden Zijn beminde uitverkorenen wilt roepen tot Zijn Koninkrijk, door Zijn Heilige Geest, dan kunnen we er zeker van Zijn dat Hij ons verhoort. Ja zó zeker als er een Drieëinig trouw Verbondsgod leeft. *Kom, ja kom haastig, Heere Jezus!*